

Wstęp: Pożegnanie z Matką Polką? Renata E. Hryciuk, Elżbieta Korolczuk

Badinter Elizabeth (1998), *Historia miłości macierzyńskiej*, Warszawa: Wolumen: Liga Republikańska.

Bratkowska Katarzyna, Szczuka Kazimiera (2011), *Duża książka o aborcji*, Warszawa: Czarna Owca.

Budrowska Bogusława (2000), *Macierzyństwo jako punkt zwrotny w życiu kobiety*, Wrocław: Funna.

Charkiewicz Ewa (2009), *Matki do sterylizacji. Neoliberalny rasizm w Polsce*, referat wygłoszony na Seminarium Nekropolityka, 28 kwietnia,

http://www.ekologiasztuka.pl/pdf/f0053charkiewicz_szkic.pdf, dostęp 15.01.2012.

Charkiewicz Ewa, Zachorowska-Mazurkiewicz Anna (2009) (red.), *Gender i ekonomia opieki*, Warszawa: Fundacja Tomka Byry Ekologia i Sztuka.

Chutnik Sylwia (2008), *Kieszonkowy atlas kobiet*, Kraków: Korporacja ha!art.

Collier Jane Fishburne, Rosaldo Michelle Z., Yanagisako Sylvia (2007), *Czy rodzina istnieje? Nowe ujęcia antropologiczne*, przeł. Anna Ostrowska, [w:] Renata E. Hryciuk, Agnieszka Kościńska (red.), *Gender. Perspektywa antropologiczna, t. 1, Organizacja społeczna*, Warszawa: Wydawnictwa Uniwersytetu Warszawskiego.

Cudak Henryk (red.) (1997), *Rodzina polska u progu XXI wieku*, Łowicz: Mazowiecka Wyższa Szkoła Humanistyczno-Pedagogiczna.

Cusack Tricia, Bhreathnach-Lynch Síghle (2003), *Art, nation and gender: ethnic landscapes, myths and mother-figures*, Hampshire, Burlington: Ashgate.

Desperak Iza (2008), *Homofobia, mizoginia i ciemnogród? Burzliwe dzieje kontrowersyjnych ustaw*, Łódź: Nieformalna Grupa Łódź Gender; Pabianice: Wydawnictwo Omega-Praxis.

Gajewska Agnieszka (2008), *Hasło feminizm*, Poznań: Wydawnictwo Poznańskie.

Głowania Małgorzata (2009), *Rodzina, tożsamość, światopogląd. Sytuacja osób LGBT w ich własnych oczach*, [w:] Ireneusz Krzemiński (red.), *Naznaczeni. Mniejszości seksualne w Polsce. Raport 2008*, Warszawa: Instytut Socjologii Uniwersytetu Warszawskiego.

Graff Agnieszka (2008), *Rykoszetem. Rzecz o płci, seksualności i narodzie*, Warszawa: W.A.B.

Hays Sharon (1996), *The cultural contradictions of motherhood*, New Haven, London: Yale University Press.

Hryciuk Renata E., Korolczuk Elżbieta (w druku), *At the intersection of gender and class: social mobilization around mothers' rights in Poland*, [w:] Kerstin Jacobsson, Steven Saxonberg (red.), *Beyond NGO-ization: the development of social movements in Central and Eastern Europe*, Farnham: Ashgate.

Hryciuk Renata E., Korolczuk Elżbieta (w druku), *Matka/macierzyństwo*, [w:] Monika Rudaś-Grodzka (red.), *Encyklopedia gender. Płeć kulturowa*, Warszawa: Wydawnictwo Instytutu Badań Literackich PAN.

Hryciuk Renata E., Korolczuk Elżbieta (2010), *Poland*, [w:] Andrea O'Reilly (red.), *Encyclopedia of motherhood*, Thousand Oaks: Sage Publications.

Hryciuk Renata E. (2010), *(Re)constructing motherhood in contemporary Mexico: discourses, ideologies and everyday practices*, „Polish Sociological Review”, nr 4 (172), s. 487–502.

Hryciuk Renata E. (2009), *Madre prestada? Mothering, singleness and social change in urban Mexico*, „Ethnologia Polona”, vol. 28, s. 59–76. <https://doi.org/10.1111/j.1468-0092.2008.00319.x>

Hryciuk Renata E. (2008), *Kulturowy kontekst macierzyństwa. Na przykładzie Meksyku*, niepublikowana praca doktorska, Warszawa: Instytut Filozofii i Socjologii PAN.

Janion Maria (1996), *Kobiety i duch inności*, Warszawa: Sic!

Janion Maria (2006), *Pożegnanie z Polską, Jeszcze Polska nie umarła...*, „Krytyka Polityczna” nr 6, s. 140–151.

Keff Bożena (2008), *Utwór o Matce i Ojczyźnie*, Kraków: Korporacja ha!art.

Korolczuk Elżbieta (2008), „Ginealogy”: towards the revival of feminine genealogies in the works of contemporary Polish artists, „Journal of the Association for Research on Mothering”, nr 2, s. 211–225.

Korolczuk Elżbieta (2009a), „Naturalna więź”? Wizerunki relacji matka–córka w wybranych tekstach polskiej kultury popularnej, [w:] Bogusława Budrowska (red.), *Kobiety, feminizm, demokracja. Wybrane zagadnienia z seminarium IFiS PAN z lat 2001–2009*, Warszawa: Instytut Filozofii i Socjologii PAN.

Korolczuk Elżbieta (2009b), *Kobiecość jako źródło cierpień. Matki i córki w polskim kinie*, [w:] Sebastian Jagielski, Agnieszka Morstin-Popławska (red.), *Ciało i seksualność w kinie polskim*, Kraków: Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego.

Korolczuk Elżbieta (2010a), *Z matki na córkę? Ku międzygeneracyjnemu modelowi przemian kobiecej tożsamości we współczesnej Polsce*, [w:] Monika Frąckowiak-Sochańska, Sabina Królikowska (red.), *Kobiety w polskiej transformacji 1989–2009. Podsumowania, interpretacje, prognozy*, Toruń: Wydawnictwo Adam Marszałek.

Korolczuk Elżbieta (2010b), Social construction of mother- and daughterhood in contemporary Poland: a trans-generational perspective. [Społeczne konstruowanie macierzyństwa i córeństwa we współczesnej Polsce. Perspektywa międzygeneracyjna], „Polish Sociological Review”, nr 4 (172), s. 467–486.

Kowalczyk Izabela (2010), *Matki-Polki, Chłopcy i Cyborgi... Sztuka i feminizm w Polsce*, Poznań: Galeria Miejska „Arsenał”.

Koźmińska Irena (2011), Krytycznie o „ustawie żłobkowej”, rozmawiała Anita Karwowska, „Metro”, 17.01, <http://www.stowarzyszeniefidesetratio.pl/Presentations0/ustawa3.pdf>, dostęp 10.01.2012.

Kubisa Julia (2011), *Żłobki to dopiero początek*, Portal Krytyka Polityczna, <http://www.krytykapolityczna.pl/Opinie/KubisaZlobkitodopieropoczatek/menuid-197.html>, dostęp 03.03.2011.

Kurzępa Jacek (2007), *Rodzice przełomu i ich dzieci*, [w:] Anna Wachowiak (red.), *Rodzina i mikrostruktury społeczne w socjologicznym lustrze*, Zielona Góra: Uniwersytet Zielonogórski.

Lagarde Marcela (2001), *Los cautiverios de las mujeres: madresposas, monjas, putas, presas y locas*, México: UNAM/Colección Posgrado.

Maciejewska Małgorzata (2010), *Odzyskać obywatelstwo. Kobiety i warunki życia w Wałbrzychu*, Wstępny raport z badań, Biblioteka Online ThinkThanku Feministycznego

http://www.ekologiasztuka.pl/think.tank.feministyczny/readarticle.php?article_id=369, dostęp 20.01.2012.

Majewska Ewa (2009), *Feminizm jako filozofia społeczna. Szkice z teorii rodziny*, Warszawa: Difin.

Mizielińska Joanna (2009), *Rodziny i związki intymne – spojrzenie na przekór*, [w:] Agata Adamiecka-Sitek, Dorota Buchwald (red.), *Konstelacje rodzinne. Obraz rodziny w polskim dramacie i teatrze w perspektywie gender i queer*, Warszawa: Instytut Teatralny im. Zbigniewa Raszewskiego.

Nakano Glenn Evelyn (1994), *Social construction of mothering: a thematic overview*, [w:] Evelyn Nakano Glenn, Grace Chang, Linda Rennie Forcey (red.), *Mothering: ideology, experience, and agency*, London, New York: Routledge.

Ostrowska Elżbieta (2004), *Matki Polki i ich synowie. Kilka uwag o genezie obrazów kobiecości i męskości w kulturze polskiej*, [w:] Małgorzata Radkiewicz (red.), *Gender. Konteksty*, Kraków: Rabid.

Pieronek Tadeusz abp (2009), *Pierwowzorem in vitro jest Frankenstein*, wywiad dla Onet, rozmawiał Wojciech Harpula, 15.01, <http://wiadomosci.onet.pl/wiadomosci/pierwowzorem-in-vitro-jest-frankenstein,1,3492964,wiadomosc.html>, dostęp 20.04.2011.

Pine Frances (2007), *Góralskie wesele. Pokrewieństwo, płeć kulturowa i praca na terenach wiejskich socjalistycznej i postsocjalistycznej Polski*, przeł. Agnieszka Kościańska, Michał Petryk, [w:] Renata E. Hryciuk, Agnieszka Kościańska (red.), *Gender. Perspektywa antropologiczna, t. 1, Organizacja społeczna*, Warszawa: Wydawnictwa Uniwersytetu Warszawskiego.

Radkiewicz Małgorzata (2002), *Matki, żony... feministki? Serialowe wizerunki kobiet w kontekście polskiej kultury popularnej*, [w:] Edyta Zierkiewicz, Izabela Kowalczyk (red.), *Kobiety w kulturze popularnej*, Poznań: Konsola; Wrocław: MarMar.

Rich Adrienne (2000), *Zrodzone z kobiety. Macierzyństwo jako doświadczenie i instytucja*, Warszawa: Sic!

Slany Krystyna (2005), *Dywersyfikacja form życia rodzinnego we współczesnym świecie. Przykład związków homoseksualnych*, [w:] Krystyna Slany, Beata Kowalska, Marcin Śmietana (red.), *Homoseksualizm. Perspektywa interdyscyplinarna*, Kraków: Nomos.

Slany Krystyna (2006), *Alternatywne formy życia małżeńsko-rodzinnego w ponowoczesnym świecie*, Kraków: Nomos.

Snitow Ann (1995), *Feminizm i macierzyństwo*, „Pełnym Głosem”, nr 3, s. 57–72.

Snochowska-Gonzalez Claudia (2011) (red.), *A jak hipokryzja. Antologia tekstów o aborcji, władzy, pieniądzu i sprawiedliwości*, Warszawa: Wydawnictwo O Matko!, Fundacja Akademickie Inkubatory Przedsiębiorczości.

Struktura ludności (2010), Główny Urząd Statystyczny, 11.03, http://www.stat.gov.pl/gus/5840_646_PLK_HTML.htm, dostęp 23.03.2011.

Szczuka Kazimiera (2004), *Milczenie owieczek. Rzecz o aborcji*, Warszawa: W.A.B.

Szczuka Kazimiera (2006), *Matka Polka w Europie: między masochizmem a rewolucją*, [w:] Marta Piwińska (red.), *Romantycy i Europa. Marzenia – Doświadczenia – Propozycje*, Warszawa: Instytut Badań Literackich PAN.

Szpunar Olga (2011), Żłobki i szopki, „Gazeta Wyborcza”, 27.04,
http://wyborcza.pl/1,75478,9498808,Zlobki_i_szopki.html, dostęp 15.02.2012.

Titkow Anna, Duch-Krzystoszek Danuta, Budrowska Bogusława (2004), Nieodpłatna praca kobiet. Mity, realia, perspektywy, Warszawa: Instytut Filozofii i Socjologii PAN.

Titkow Anna (2007), Tożsamość polskich kobiet. Ciągłość, zmiana, konteksty, Warszawa: Instytut Filozofii i Socjologii PAN.

Tomalski Przemysław (2007), Nietypowe rodziny. O parach lesbijek i gejów oraz ich dzieciach z perspektywy teorii przywiązania, Warszawa: Wydawnictwa Uniwersytetu Warszawskiego.
<https://doi.org/10.31338/uw.9788323510505>

Unnithan Maya (2011), Mothering and social justice: implications of the global flows of reproductive technologies for women in the South, prezentacja wygłoszona na konferencji Mothering and Motherhood in the 21st Century: Research and Activism, 18–19.02, Lizbona.

Urbańska Sylwia (2009), Matka migratka. Perspektywa transnarodowości w badaniu przemian ról rodzicielskich, „Studia Migracyjne – Przegląd Polonijny”, nr 1, s. 61–85.

Walczewska Sławomira (1999), Damy, rycerze i feministki. Kobiety dyskurs emancypacyjny w Polsce, Kraków: Wydawnictwo eFka.

Włodarczyk Justyna (2005), Skąd się wziął syndrom?, „Krytyka Polityczna”, nr 7–8, s. 372–383.

Yuval-Davis Nira (1997), Gender and nation, New York, London: Sage Publications.

Figura Matki Polki. Próba demitologizacji Anna Titkow

Bogucka Maria (2005), Gorsza płeć. Kobieta w dziejach Europy od antyku po wiek XXI, Warszawa: Trio.

Budrowska Bogusława (2000), Macierzyństwo jako punkt zwrotny w życiu kobiety, Wrocław: Funna.

Czapiński Janusz (1974), Dyferencjał semantyczny, [w:] Elżbieta Paszkiewicz (red.), Materiały pomocnicze do ćwiczeń z metod badania osobowości. Dla I i III roku studiów, Warszawa: Instytut Psychologii Uniwersytetu Warszawskiego.

Duch-Krzystoszek Danuta (1998), Małżeństwo, seks, prokreacja. Analiza socjologiczna, Warszawa: Instytut Filozofii i Socjologii PAN.

European Social Survey Round 1 (2002/3), <http://ess.nsd.uib.no/ess/round1/>, dostęp 3.10.2011.

Hansen Shaevitze Marjorie (1984), The Superwoman syndrome, New York: Warner Books.

Kuczyńska Alicja (1992), Inwentarz do oceny płci psychologicznej. Podręcznik, Warszawa: Pracownia Testów Psychologicznych Polskiego Towarzystwa Psychologicznego.

Lorenz-Kot Bogna (1980), Szlachta adults and children in eighteenth century Poland, Berkeley: University of California/University Microfilms.

Nałęcz Tomasz (1994), Kobiety w walce o niepodległość w czasie pierwszej wojny światowej, [w:] Anna Żarnowska, Andrzej Szwarc (red.), Kobieta i świat polityki. Polska na tle porównawczym w XIX i

w początkach XX wieku, Warszawa: Instytut Historyczny Uniwersytetu Warszawskiego, Wydawnictwo DiG.

Ossowski Stanisław (1967), Konflikty niewspółmiernych skal wartości, [w:] Dzieła, t. 3, Warszawa: PWN.

Pietrow-Ennker Blanka (1992), Tradycje szlacheckie a dążenia emancypacyjne kobiet w społeczeństwie polskim w dobie rozbiorów, [w:] Anna Żarnowska, Andrzej Szwarc (red.), Kobieta i edukacja na ziemiach polskich w XIX i XX w., cz. 1, Warszawa: Instytut Historyczny Uniwersytetu Warszawskiego.

Podstawowe informacje o rozwoju demograficznym Polski w latach 2000–2010 (2011), Warszawa: Główny Urząd Statystyczny, s. 16,
http://www.stat.gov.pl/cps/rde/xbcr/gus/PUBL_L_podst_inf_o_rozwoju_dem_pl.pdf, dostęp 3.10.2011.

Rocznik demograficzny 2010 (2010), Warszawa: Główny Urząd Statystyczny, s. 273,
http://www.stat.gov.pl/cps/rde/xbcr/gus/PUBL_rs_rocznik_demograficzny_2010.pdf, dostęp 3.10.2011.

Sobczak Krystyna (1986), Kobiety polskie w drugiej wojnie światowej, [w:] Elżbieta Konecka (red.), Kobiety polskie. Praca zbiorowa, Warszawa: Książka i Wiedza.

Sokołowska Magdalena (1976), Obraz kobiety w świadomości współczesnego społeczeństwa polskiego, „Kultura i Społeczeństwo”, nr 3, s. 269–277.

Strelau Jan (2000), Psychologia. Podręcznik akademicki, Gdańsk: Gdańskie Wydawnictwo Psychologiczne.

Stróżyk Jarosław, Niewińska Agnieszka (2009), Jak Polki zmieniły się po 1989 r., „Rzeczpospolita”, 18.06.

Śliwowska Wiktoria (1994), Kobiety w konspiracjach patriotycznych lat czterdziestych XIX wieku (Ewa Felińska, Eleonora Wolańska i inne), [w:] Anna Żarnowska, Andrzej Szwarc (red.), Kobieta i świat polityki. Polska na tle porównawczym w XIX i w początkach XX wieku, Warszawa: Instytut Historyczny Uniwersytetu Warszawskiego, Wydawnictwo DiG.

Tazbir Janusz (1978), Kultura szlachecka w Polsce. Rozkwit, upadek, relikty, Warszawa: Wiedza Powszechna.

Titkow Anna (1982), Miejsce dziecka w świecie wartości, Warszawa: Instytut Filozofii i Socjologii PAN, Instytut Socjologii Uniwersytetu Warszawskiego.

Titkow Anna (1993), Stres i życie społeczne. Polskie doświadczenia, Warszawa: PIW.

Titkow Anna (1987) Dziecko – element tradycyjnego czy nowoczesnego stylu życia, [w:]

Jadwiga Koralewicz (red.), Społeczeństwo polskie przed kryzysem w świetle badań socjologicznych z lat 1977–1979, Warszawa: PWN.

Titkow Anna (1992), Słowo wstępne, [w:] Sławomira Walczewska (red.), Głos mają kobiety. Teksty feministyczne, Kraków: Convivium.

Titkow Anna (1995), *Kobiety pod presją? Proces kształtowania się tożsamości*, [w:] Anna Titkow, Henryk Domański (red.), *Co to znaczy być kobietą w Polsce*, Warszawa: Instytut Filozofii i Socjologii PAN.

Titkow Anna, Duch-Krzystoszek Danuta (1999), *Spółeczna i kulturowa tożsamość kobiet polskich*, Maszynopis raportu końcowego projektu KBN 1 H01F 06710, Warszawa.

Titkow Anna (2003) (red.), *Szklany sufit. Bariery i ograniczenia karier kobiet. Monografia zjawiska*, Warszawa: Instytut Spraw Publicznych.

Titkow Anna, Duch-Krzystoszek Danuta, Budrowska Bogusława (2004), *Nieodpłatna praca kobiet. Mity, realia, perspektywy*, Warszawa: Instytut Filozofii i Socjologii PAN.

Titkow Anna (2007), *Tożsamość polskich kobiet. Ciągłość, zmiana, konteksty*. Warszawa: Instytut Filozofii i Socjologii PAN.

Titkow Anna, Duch-Krzystoszek Danuta (2009), *Intencje i decyzje prokreacyjne w społeczeństwie polskim a polityka przyjazna prokreacji*, „*Studia Demograficzne*” nr 1 (155), s. 70–97.

Urbańska Sylwia (2011), *Przemiany macierzyństwa w procesie globalnych migracji kobiet*, niepublikowana praca doktorska, Warszawa: Instytut Socjologii Uniwersytetu Warszawskiego.

Żarnowska Anna (1990) *Kobieta w rodzinie robotniczej. Królestwo Polskie u schyłku XIX i na początku XX w.*, [w:] Anna Żarnowska, Andrzej Szwarc (red.), *Kobieta i społeczeństwo na ziemiach polskich w XIX w.*, Warszawa: Instytut Historyczny Uniwersytetu Warszawskiego.

Żarnowska Anna (1992), *Kierunki aktywności zawodowej kobiet w Polsce XX w. (do 1939 r.)*, [w:] Anna Żarnowska, Andrzej Szwarc (red.), *Kobieta i edukacja na ziemiach polskich w XIX i XX w.*, Warszawa: Instytut Historyczny Uniwersytetu Warszawskiego.

Naturalna troska o ciało i moralność versus profesjonalna produkcja osobowości. Konstruowanie modelu człowieka w dyskursach macierzyńskich w latach 70. (PRL) i na początku XXI wieku Sylwia Urbańska

Budrowska Bogusława (2000), *Macierzyństwo jako punkt zwrotny w życiu kobiety*, Wrocław: Funna.

Foucault Michel (1999), *Nadzorować i karać. Narodziny więzienia*, Warszawa: Fundacja Aletheia.

Giza-Poleszczuk Anna (2005), *Rodzina a system społeczny. Reprodukacja i kooperacja w perspektywie interdyscyplinarnej*, Warszawa: Wydawnictwa Uniwersytetu Warszawskiego.

<https://doi.org/10.31338/uw.9788323528265>

Hays Sharon (1996), *The cultural contradictions of motherhood*, New Haven, London: Yale University Press.

Jacyno Małgorzata (2007), *Kultura indywidualizmu*, Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN.

Lasch Christopher (1979), *Haven in the heartless world: the family besieged*, New York: Basic Books.
<https://doi.org/10.1111/j.1755-6988.1979.tb01189.x>

Marody Mirosława (1982), *Język i wiedza potoczna w wyjaśnianiu zachowań*, „*Studia Socjologiczne*”, nr 3–4.

Rose Nikolas (1994), *Governing the soul: the shaping of the private self*, London: Routledge.

Olcoń-Kubicka Marta (2009), *Indywidualizacja a nowe formy wspólnotowości*, Warszawa: Wydawnictwo Scholar.

Sokół Zofia (1998), *Prasa kobieca w Polsce w latach 1945–1995*, Rzeszów: Wydawnictwo Wyższej Szkoły Pedagogicznej.

Świątkiewicz Wojciech (1979), *Metodologiczne problemy badań nad treściami wychowawczymi prasy rodzinnej*, „Zeszyty Prasoznawcze”, nr 1, s. 15–28.

Titkow Anna (1995), *Kobiety pod presją? Proces kształtowania się tożsamości*, [w:] Anna Titkow, Henryk Domański (red.), *Co to znaczy być kobietą w Polsce*, Warszawa: Instytut Filozofii i Socjologii PAN.

Urbańska Sylwia (2004), *Naturalna troska o ciało i duszę czy racjonalna produkcja osobowości. Macierzyństwo w perspektywie historycznej*, niepublikowana praca magisterska, Warszawa: Instytut Socjologii Uniwersytetu Warszawskiego.

Urbańska Sylwia (2009), *Profesjonalizacja macierzyństwa jako proces odpodmiotowienia matki – analiza dyskursów poradnika „Twoje Dziecko” z 2003 i 1975 roku*, [w:] Budrowska Bogusława (red.), *Kobiety, feminizm, demokracja*, Warszawa: Wydawnictwo Instytutu Filozofii i Socjologii PAN, s. 19–43.

Weeks Jeffrey (1989), *Sex, politics & society: the regulation of sexuality since 1800*, London, New York: Longman.

Zelizer Viviana A. (1994), *Pricing the priceless child: the changing social value of children*, Princeton: Princeton University Press.

Czy Matka Polka czeka na „powrót taty”? Konstruowanie poczucia rodzicielstwa u mężczyzn przez deprecjonowanie kobiet w rolach macierzyńskich w „Gazecie Wyborczej” Karolina Stefaniak, Edyta Zierkiewicz

Bauman Zygmunt (1993), *Ponowoczesne wzory osobowe*, „Studia Socjologiczne”, nr 2, s. 7–31.

Bauman Zygmunt (1998), *Prawodawcy i tłumacze*, przeł. Andrzej Ceynowa, Jerzy Giebułowski, red. nauk. przekładu Marian Kempny, Warszawa: Instytut Filozofii i Socjologii PAN.

Bordo Susan (1993), *Unbearable weight: feminism, western culture, and the body*, Berkeley, Los Angeles, London: University of California Press.

Bourdieu Pierre (1991), *Language and symbolic power*, Cambridge, Malden: Polity Press.

Bourdieu Pierre (2004), *Męska dominacja*, przeł. Lucyna Kopciewicz, Kraków: Oficyna Naukowa.

Bunda Martyna (2009), *Powrót taty*, „Polityka”, nr 28, s. 32–36.

Butler Judith (2008), *Uwikłani w płeć. Feminizm i polityka tożsamości*, przeł. Karolina Krasuska, Warszawa: Wydawnictwo Krytyki Politycznej.

Carnegie Dale (1994), Jak zdobyć przyjaciół i zjednać sobie ludzi, przeł. Paweł Cichawa, Warszawa: Studio Emka.

Conrad Peter (2007), The medicalization of society: on the transformation of human conditions into treatable disorders, Baltimore: The Johns Hopkins University Press.

Dubisz Stanisław (red.) (2006), Uniwersalny słownik języka polskiego PWN, Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN.

Dunin Kinga (2007), Huzia na mamusie, „Gazeta Wyborcza” („Wysokie Obcasy”), 12.12, <http://www.wysokieobcasy.pl/wysokie-obcasy/1,53665,4759777.html>, dostęp 2.01.2010.

Faludi Susan (1992), Backlash: the undeclared war against women, London: Vintage.

Furedi Frank (2004), Therapy culture: cultivating vulnerability in an uncertain age, London, New York: Routledge.

Hyży Ewa (2003), Kobieta, ciało, tożsamość. Teorie podmiotu w filozofii feministycznej końca XX wieku, Kraków: Universitas.

Illouz Eva (2008), Saving the modern soul: therapy, emotions, and the culture of self-help, Berkeley, Los Angeles, London: University of California Press.
<https://doi.org/10.1525/california/9780520224469.001.0001>

Illouz Eva (2005), Kiedy rynek spotkał miłość, przeł. Krzysztof Iszkowski, „Krytyka Polityczna”, nr 9–10, s. 134–149.

Jacyno Małgorzata (2007), Kultura indywidualizmu, Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN.

Jacyno Małgorzata (2009), Socjoanaliza relacji terapeutycznej, „Artmix”, nr 21, 13.03, <http://www.obieg.pl/artmix/9045>, dostęp 11.04.2010.

Kitzinger Celia, Perkins Rachel (1993), Changing our minds: lesbian feminism and psychology, New York, London: New York University Press.

Kopciewicz Lucyna (2003), Pedagogika kobiecości jako pedagogika różnic, Kraków: Impuls.

Masson Jeffrey (2004), Przeciw terapii, przeł. Bronisław Grulkowski, Kraków: Impuls.

McGee Micki (2005), Self-help, Inc.: makeover culture in American life, New York, Oxford: Oxford University Press. <https://doi.org/10.1093/acprof:oso/9780195171242.001.0001>

Melosik Zbyszko (1996), Tożsamość, ciało, władza. Teksty kulturowe jako (kon)teksty pedagogiczne, Poznań, Toruń: Edytor.

Miller Toby, McHoul Alec (1998), Popular culture and everyday life, London, Thousand Oaks, New Delhi: Sage Publications.

Moskal Zbigniew (2005), Moda na tatę, „Ozon”, 14.12, s. 35–37.

Pacewicz Piotr (2007), Proponujemy narodową terapię „Powrót taty”, „Gazeta Wyborcza”, 23.11, s. 1.

Powrót taty, archiwum akcji, <http://wyborcza.pl/0,86544.html>, dostęp 11.04.2010.

Rabinow Paul (1996), Artificiality and enlightenment: from sociobiology to biosociality, [w:] Essays on anthropology of reason, Princeton, Chichester: Princeton University Press.

Martín Rojo Luisa, Gómez Esteban Concepción (2008), *Płeć władzy: kobiecy styl komunikacji i zarządzania w hiszpańskich miejscach pracy*, przeł. Karolina Stefaniak, [w:] Anna Duszak, Norman Fairclough (red.), *Krytyczna analiza dyskursu. Interdyscyplinarne podejście do komunikacji społecznej*, Kraków: Universitas.

Rutkowska Ewa (2007), *Radykalne odrzucenie kobiet – czkawka Gazety Wyborczej*, www.feminoteka.pl/readarticle.php?article_id=394, dostęp 2.01.2010.

Sontag Susan (1999), *Choroba jako metafora; AIDS i jego metafory*, przeł. Jarosław Anders, Warszawa: Państwowy Instytut Wydawniczy.

Witkowski Tomasz (2009), *Zakazana psychologia. Między szarlatanerią a nauką*, t. 1, Taszów: Moderator.

Woźniak Magdalena (2008), *Funkcje czasopism społeczno-kulturalnych na przykładzie miesięcznika „Zwierciadło”* (niepublikowana praca magisterska), Wrocław: Instytut Pedagogiki Uniwersytetu Wrocławskiego.

Wójcik Jerzy, Piechota Grzegorz (2008) (wybór, opracowanie i wstęp), *List do ojca*, Warszawa: Agora SA.

Zierkiewicz Edyta, Kowalczyk Izabela (2008), *Tato, wróć, bo mama mnie kastruje!*, „Zadra. Pismo feministyczne”, nr 1–2, s. 43–46.

Tradycyjna polska stygmatyzacja czy ponowoczesne neoliberalne wykluczenie? Analiza internetowego dyskursu kobiecej bezdietności

Agata Młodawska

Althusser Louis (2006), *Ideologie i aparaty ideologiczne państwa: wskazówki*, Warszawa: Studenckie Koło Filozofii Marksistowskiej Uniwersytetu Warszawskiego, <http://skfm.dyktatura.info/download/althusser05.pdf>, dostęp 27.02.2009.

Batorski Dominik (2009), *Korzystanie z technologii informacyjno-komunikacyjnych*, [w:] Janusz Czapieński, Tomasz Panek (red.), *Diagnoza społeczna. Warunki i jakość życia Polaków. Raport*, Warszawa: Rada Monitoringu Społecznego, http://www.diagnoza.com/pliki/raporty/Diagnoza_raport_2009.pdf, dostęp 30.09.2009.

Batorski Dominik, Olechnicki Krzysztof (2007), *Wprowadzenie do socjologii Internetu*, „Studia Socjologiczne”, nr 3, s. 5–15.

Bourdieu Pierre (2005), *Dystynkcja. Społeczna krytyka władzy sądenia*, przeł. Piotr Biłos, Warszawa: Scholar.

Budrowska Bogusława (2000), *Macierzyństwo jako punkt zwrotny w życiu kobiety*, Wrocław: Funna.

Budrowska Bogusława, Duch-Krzysztozek Danuta, Anna Titkow (2004), *Nieodpłatna praca kobiet: mity, realia, perspektywy*, Warszawa: Instytut Filozofii i Socjologii PAN.

Castells Manuel (2003), *Galaktyka Internetu. Refleksje nad Internetem, biznesem i społeczeństwem*, przeł. Tomasz Kornatowski, Poznań: Rebis.

Castells Manuel (2007), Społeczeństwo sieci, przeł. Mirosława Marody [et al.]; red. nauk. Mirosława Marody, Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN.

Castells Manuel (2008), Siła tożsamości, przeł. Sebastian Szymański, Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN.

Delphy Christine (2007), Wyzwolenie kobiet czy prawa korporacyjne matek?, [w:] Colette Guillaumin, Chrisine Delphy, Monique Wittig (red.), Francuski feminizm materialistyczny, przeł. i red. Maria Solarska i Martyna Borowicz, Poznań: Instytut Historii Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza.

Dunn Elisabeth (2008), Prywatyzując Polskę. O bobofrutach, wielkim biznesie i restrukturyzacji pracy, przeł. Przemysław Sadura, Warszawa: Wydawnictwo Krytyki Politycznej.

Funk Nannette (2004), Feminist critiques of liberalism: can they travel east? Their relevance in Eastern and Central Europe, „Sings: Journal of Women in Culture and Society”, nr 3 (29), s. 695–727. <https://doi.org/10.1086/381105>

Fuszara Małgorzata (2008), Nowi mężczyźni? Zmieniające się modele męskości we współczesnej Polsce, Warszawa: Trio.

Gajewska Agnieszka (2008), Hasło feminizm, Poznań: Wydawnictwo Poznańskie.

Gąsior-Niemiec Anna (2008), Teoria dyskursu Laclau i Mouffe jako narzędzie analizy socjologicznej – przypadek dyskursu „osiedli grodzonych”, [w:] Anna Horolets (red.), Analiza dyskursu w socjologii i dla socjologii, Toruń: Wydawnictwo Adam Marszałek.

Giddens Anthony (2001), Nowoczesność i tożsamość. „Ja” i społeczeństwo w epoce późnej nowoczesności, przeł. Alina Szulżycka, Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN.

Graff Agnieszka (2008), Płeć i naród tu i teraz. Kilka uwag o genderowym i seksualnym wymiarze współczesnego polskiego nacjonalizmu, [w:] Elżbieta H. Oleksy (red.), Tożsamość i obywatelstwo w społeczeństwie wielokulturowym, Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN.

Jaguś Inga (2005), Od wielodzietności do bezdzietności? Przemiany w poglądach na posiadanie dzieci i ich uwarunkowania, „Roczniki Socjologii Rodziny”, t. XVI, s. 127–139.

Janion Maria (2004), Pożegnanie z Polską. Jeszcze Polska nie umarła..., „Krytyka Polityczna”, nr 6, s. 140–151.

Johnson Rebecca (2009), Gender, rasa, klasa i seksualna orientacja. Teoretyczne ujęcia intersekcyjności, przeł. Ewa Charkiewicz, <http://www.ekologiasztuka.pl/pdf/f0068johnson.pdf>, dostęp 17.11.2009.

Kocik Lucjan (2002), Wzory małżeństwa i rodziny. Od tradycyjnej jednorodności do współczesnych skrajności, Kraków: Krakowskie Towarzystwo Edukacyjne na zlec. Krakowskiej Wyższej Szkoły im. Andrzeja Frycza Modrzewskiego.

Kocik Lucjan (2006), Rodzina w obliczu wartości i wzorów życia ponowoczesnego świata, Kraków: Krakowskie Towarzystwo Edukacyjne – oficyna wydawnicza AFM na zlec. Krakowskiej Wyższej Szkoły im. Andrzeja Frycza Modrzewskiego.

Kotowska Irena E., Sztanderska Urszula, Wóycicka Irena (2007) (red.), Aktywność zawodowa i edukacyjna a obowiązki rodzinne w Polsce w świetle badań empirycznych, Warszawa: Scholar.

Kristeva Julia (2007), *Potęga obrzydzenia. Esej o wstręcie*, przeł. Maciej Falski, Kraków: Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego.

Leszczyński Adam (2005), *Kult martwej krowy. Jak Internet zmienia politykę*, „Krytyka Polityczna”, nr 7–8, s. 40–51.

Łaciak Beata (2005), *Obyczajowość polska czasu transformacji czyli wojna postu z karnawałem*, Warszawa: Wydawnictwo TRIO.

Mandes Sławomir (2008), *Konwersacyjne mechanizmy konstruowania i utrwalania systemów wartości. Przyczynek do teorii*, [w:] Anna Horolets (red.), *Analiza dyskursu w socjologii i dla socjologii*, Toruń: Wydawnictwo Adam Marszałek.

Miles Mathew B., Huberman Michael (2000), *Analiza danych jakościowych*, przeł. Stanisław Zabielski, Białystok: Trans Humana.

Mills Charles Wright (2007), *Wyobrażenia socjologiczne*, przeł. Marta Bucholc, Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN.

Młodawska Agata (2009), *Naturalne piękno patriarchatu. Analiza dyskursu antyfeministycznego w Polsce na przykładzie „Gazety Wyborczej”, „Wprost” i „Naszego Dziennika”*, [w:] Beata Kowalska, Katarzyna Zielińska, Ben Koschalka (red.), *Gender. Kobieta w kulturze i społeczeństwie*, Kraków: Rabid.

Szlendak Tomasz (2008), *Interpretacje kryzysu rodziny w socjologii. Między familijnym fundamentalizmem a rewolucją stylów życia*, „Studia Socjologiczne”, nr 4, s. 5–42.

Titkow Anna (1982), *Miejsce dziecka w świecie wartości*, Warszawa: Instytut Filozofii i Socjologii PAN, Instytut Socjologii Uniwersytetu Warszawskiego.

Titkow Anna (2007), *Tożsamość polskich kobiet. Ciągłość, zmiana, konteksty*, Warszawa: Instytut Filozofii i Socjologii PAN.

Thompson Ewa (2005), *Said a sprawa polska. Przeciwno kulturowej bezsilności peryferii*, „Europa”, dodatek do „Dziennika”, nr 65, s. 11.

Thompson Ewa (2006), *Sarmatyzm i postkolonializm*, „Europa”, dodatek do „Dziennika”, nr 137, s. 11.

Tong Rosemarie (2002), *Myśl feministyczna. Wprowadzenie*, przeł. Jarosław Mikos, Bożena Umińska, przekł. przejr. Magdalena Środa, Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN.

Urbańska Sylwia (2009), *Poza granicami kultury. O wykluczeniu i stygmatyzacji macierzyństwa na odległość*, referat wygłoszony na seminarium „Kobiety – Feminizm – Demokracja”, Warszawa.

Watson Peggy (1997), *(Anti)feminism after communism*, [w:] Ann Oakley, Juliet Mitchel (red.), *Who's afraid of feminism: seeing thorough the backlash*, New York: The New Press.

Wodak Ruth (2008), *Dyskurs populistyczny: retoryka wykluczenia a gatunki języka pisanego*, przeł. Ewa Czerniawska [w:] Anna Duszak, Norman Fairclough (red.), *Krytyczna analiza dyskursu. Interdyscyplinarne podejście do komunikacji społecznej*, Kraków: Universitas.

Zielińska Iwona (2004), *Media, interes i panika moralna. Nowa kategoria socjologiczna i jej implikacje*, „Kultura i Społeczeństwo”, nr 4, s. 161–178.

Strony internetowe

GUS, www.stat.gov.pl (dostęp 30.09.2009).

Bezdzieci.pl, www.bezdzieci.pl (dostęp 27.02.2009).

Wyniki wyszukiwania dla hasła „bezdzieln” na forum gazeta.pl (dostęp 27.02.2009):

<http://forum.gazeta.pl/forum/72,2.html?f=16&w=70449305&a=70449305;>

<http://forum.gazeta.pl/forum/72,2.html?f=16&w=51016524&a=5101652;>

<http://forum.gazeta.pl/forum/72,2.html?f=16&w=50678585&a=50678585;>

<http://forum.gazeta.pl/forum/72,2.html?f=16&w=34742792&a=34742792;>

<http://forum.gazeta.pl/forum/72,2.html?f=16&w=68934076&v=2&s=0;>

<http://forum.gazeta.pl/forum/72,2.html?f=11918&w=39649082&a=39649082;>

<http://forum.gazeta.pl/forum/72,2.html?f=568&w=85957970&a=85957970;>

<http://forum.gazeta.pl/forum/72,2.html?f=29&w=81985523&a=81985523;>

<http://forum.gazeta.pl/forum/72,2.html?f=29&w=76194861&v=2&s=0;>

<http://forum.gazeta.pl/forum/72,2.html?f=210&w=39252642&s=0;>

<http://forum.gazeta.pl/forum/72,2.html?f=567&w=77602300&a=77602300;>

<http://forum.gazeta.pl/forum/72,2.html?f=567&w=80205367&a=80205367;>

<http://forum.gazeta.pl/forum/72,2.html?f=567&w=89276868&a=89276868;>

<http://forum.gazeta.pl/forum/72,2.html?f=567&w=25705669&a=25705669;>

[http://forum.gazeta.pl/forum/72,2.html?f=567&w=81252850&a=81252850.](http://forum.gazeta.pl/forum/72,2.html?f=567&w=81252850&a=81252850;)

Terror laktacyjny versus nagonka butelkowa. O konfliktach między kobietami w zakresie praktyk macierzyństwa Anna Zdrojewska-Żywiecka

Badinter Elisabeth (1998), Historia miłości macierzyńskiej, przeł. Krzysztof Choiński, Warszawa: Wolumen: Liga Republikańska.

Cierpka Anna, Żuralska Regina, Olszewski Jarosław, Gaworska-Krzemińska Aleksandra (2007), Wiedza położnic na temat karmienia piersią, „Problemy Pielęgniarstwa”, nr 2–3, s. 172–178.

Kitzinger Sheila (1988), Karmienie piersią, przeł. Alicja Blaim, Warszawa: Państwowy Zakład Wydawnictw Lekarskich.

Kowalewski Witold (1993), Karmienie piersią: wybór czy obowiązek?, Łódź: Pro-Med.

Mikiel-Kostyra Krystyna (1992), Program promocji karmienia piersią w Polsce, Warszawa: PK UNICEF.

Nehring-Gugulska Magdalena (2006), Aktualne zalecenia Światowej Organizacji Zdrowia dotyczące karmienia piersią, „Pediatria Polska”, nr 10, s. 710–715.

Rocznik demograficzny (2006), Warszawa: GUS.

Walczeńska Sławomira (1999), *Damy, rycerze i feministki. Kobiety dyskurs emancypacyjny w Polsce*, Kraków: eFKA.

Wawak-Sobierajska Barbara (2002), *Psychologiczne uwarunkowania naturalnego karmienia niemowląt*, Katowice: Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego.

Zagórska Ewa, Stolarczyk Anna, Socha Piotr, Piotrowska-Jastrzębska Janina, Socha Jerzy (2007), Rodzaje mleka i przetwory mleczne w diecie niemowląt z wybranych ośrodków Polski Centralnej i Wschodniej, „Pediatria Polska”, nr 9, s. 690–701. [https://doi.org/10.1016/S0031-3939\(07\)70339-6](https://doi.org/10.1016/S0031-3939(07)70339-6)

Źródła internetowe

Forum Dziecko, <http://forum.gazeta.pl/forum/0,80312,4083031.html?x=1511526>.

Strona Komitetu Upowszechniania Karmienia Piersią, <http://www.laktacja.pl/>.

Strona Tomasza Siodły poświęcona karmieniu piersią, <http://www.karmienie-piersia.win.pl/>, dostęp 15.12.2008.

Strona organizacji Baby Milk Action, <http://www.babymilkaction.org/>.

Twórcze odgrywanie Matki Polki i Matki Boskiej. Religia a symbolika macierzyńska w Polsce Agnieszka Kościańska

Adamiak Elżbieta (1999), *Milcząca obecność. O roli kobiety w Kościele*, Warszawa: Biblioteka "Więzi".

Adamiak Elżbieta (2000), *Znaczenie tradycji duchowości kobiet dla teologii współczesnej*, [w:] Elżbieta Pakszys, Liliana Sikorska (red.), *Duchowość i religijność kobiet dawniej i dziś*, Poznań: Wydawnictwo Fundacji Humaniora.

Asad Talal (2003), *Formations of the secular: Christianity, Islam, modernity*, Stanford: Stanford University Press.

Babb Lawrence A. (1984), *Indigenous feminism in a modern Hindu sect*, "Signs. Journal of Women in Culture and Society", t. 9, nr 3, s. 399-416. <https://doi.org/10.1086/494068>

Babb Lawrence A. (1986), *Redemptive encounters: three modern styles in the Hindu tradition*, Berkley: University of California Press.

Bierca Marta (2006), *Mistyka typu ludowego. Kobięca pobożność maryjna w świetle teologii feministycznej*, [w:] Katarzyna Leszczyńska, Agnieszka Kościańska (red.), *Kobiety i religie*, Kraków: Zakład Wydawniczy "Nomos".

Borowik Irena (2002), *Przemiany religijności polskiego społeczeństwa*, [w:] Mirosława Marody (red.), *Wymiary życia społecznego. Polska na przełomie XX i XXI wieku*, Warszawa: Scholar.

Borowik Irena, Doktor Tadeusz (2001), *Pluralizm religijny i moralny w Polsce. Raport z badań*, Kraków: Zakład Wydawniczy "Nomos".

Broda Anita (2006), *Maria Franciszka Kozłowska. Próba analizy wizerunku założycielki mariawityzmu*, [w:] Katarzyna Leszczyńska, Agnieszka Kościańska (red.), *Kobiety i religie*, Kraków: Zakład Wydawniczy "Nomos".

- Buchowski Michał (2008), *Widmo orientalizmu w Europie. Od egzotycznego Innego do napiętnowanego swojego*, "Recykling Idei", nr 10, s. 98-107.
- Casanova José (2004), *Polska katolicka w postchrześcijańskiej Europie*, przeł. Tomasz Wiścicki, "Więź", nr 5, s. 51-64.
- Doktor Tadeusz (1991), *Ruchy kultowe. Psychologiczna charakterystyka uczestników*, Kraków: Zakład Wydawniczy "Nomos".
- Eduards Maud L. (1994), *Women's agency and collective action*, "Women's Studies International Forum", t. 17, nr 2-3, s. 181-186. [https://doi.org/10.1016/0277-5395\(94\)90024-8](https://doi.org/10.1016/0277-5395(94)90024-8)
- Fernandes Leea (2003), *Transforming feminist practice: non-violence, social justice and the possibilities of a spiritualized feminism*, San Francisco: Aunt Lute Books.
- Giddens Anthony (2003), *Stanowienie społeczeństwa: zarys teorii strukturalizacji*, przeł. Stefan Amsterdamski, Poznań: Zys i S-ka.
- Graff Agnieszka (2008), *Rykoszetem. Rzecz o płci, seksualności i narodzie*, Warszawa: W.A.B.
- Hall Dorota (2007), *New Age w Polsce. Lokalny wymiar globalnego zjawiska*, Warszawa: Wydawnictwa Akademickie i Profesjonalne.
- Herzfeld Michael (1991), *Silence, submission, and subversion: towards a poetics of womanhood*, [w:] Peter Loizos, Euthymios Papataxiarchis (red.), *Contested identities: gender and kinship in modern Greece*, Princeton, Chichester: Princeton University Press. <https://doi.org/10.1515/9781400884384-005>
- Herzfeld Michael (2007), *Zażyłość kulturowa. Poetyka społeczna w państwie narodowym*, przeł. Michał Buchowski, Kraków: Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego.
- Holc Janine P. (2004), *The purest democrat: fetal citizenship and subjectivity in the construction of democracy in Poland*, "Signs. Journal of Women in Culture and Society", t. 29, nr 3, s. 755-782. <https://doi.org/10.1086/381106>
- Howell Julia Day, Nelson Peter L. (2000), *The Brahma Kumaris in the Western world, part II: demographic change and secularization in an Asian new religious movement*, "Research in the Social Scientific Study of Religion", t. 11, s. 225-239.
- Jan Paweł II (2004), *List apostolski Mulieris Dignitatem Ojca Świętego Jana Pawła II z okazji Roku Maryjnego O godności i powołaniu kobiety*, Wrocław: Tum.
- Janion Maria (1996), *Kobiety i duch inności*, Warszawa: "Sic".
- Janion Maria (2006), *Niesamowita słowiańszczyzna. Fantazmaty literatury*, Kraków: Wydawnictwo Literackie.
- Klassen Pamela E. (2001), *Sacred maternities and postbiomedical bodies: religion and nature in contemporary home birth*, "Signs. Journal of Women in Culture and Society", t. 23, nr 3, s. 775-809. <https://doi.org/10.1086/495628>
- Kościńska Agnieszka (2005), *Legion of Small Knights: informal movements within the Polish Roman Catholic Church*, [w:] George N. Lundskow (red.), *Religious innovation in a global age: essays on the construction of spirituality*, Jefferson, North Carolina: McFarland & Company.

Kościańska Agnieszka (2006), Brahma Kumaris. Między celibatem a macierzyństwem, [w:] Katarzyna Leszczyńska, Agnieszka Kościańska (red.), *Kobiety i religie*, Kraków: Zakład Wydawniczy "Nomos".

Kościańska Agnieszka (2007), Działanie ciszą, "(op.cit.). Maszyna Interpretacyjna", nr 3, s. 3-5.

Kościańska Agnieszka (2008a), On celibate marriages: conversion to the Brahma Kumaris in Poland, [w:] Frances Pine, Joao de Pina-Cabral (red.), *On the margins of religion*, Oxford: Berghahn Books.

Kościańska Agnieszka (2008b), Charyzmatyczne liderki. Przywództwo duchowe w ruchu Brahma Kumaris, [w:] Irena Borowik, Jan Doktor, Maria Libiszowska-Żółtkowska (red.), *Oblicza religii i religijności*, Kraków: Zakład Wydawniczy "Nomos".

Kościańska Agnieszka (2009a), Potęga ciszy. Konwersja a rekonstrukcja porządku płci na przykładzie nowego ruchu religijnego Brahma Kumaris, Warszawa: Wydawnictwa Uniwersytetu Warszawskiego.
<https://doi.org/10.31338/uw.9788323512509>

Kościańska Agnieszka (2009b), The 'power of silence': spirituality and women's agency beyond the Catholic Church in Poland, "Focaal - European Journal of Anthropology", nr 53, s. 56-71.
<https://doi.org/10.3167/fcl.2009.530104>

Kowalska Beata (2006), Kobiety a fundamentalizm na przykładzie Nowej Prawicy Chrześcijańskiej w USA i Islamskiej Republiki Iranu, [w:] Katarzyna Leszczyńska, Agnieszka

Kościańska (red.), *Kobiety i religie*, Kraków: Zakład Wydawniczy "Nomos".

Leszczyńska Katarzyna, Kościańska Agnieszka (2006) (red.), *Kobiety i religie*, Kraków: Zakład Wydawniczy "Nomos".

Łubińska Dorota (2006), Religijność kobiet ze Wspólnoty Małych Rycerzy Miłosiernego Serca Jezusowego, [w:] Katarzyna Leszczyńska, Agnieszka Kościańska (red.), *Kobiety i religie*, Kraków: Zakład Wydawniczy "Nomos".

Mack Phyllis (2003), Religion, feminism, and the problem of agency: reflections on eighteen-century Quakerism, "Signs. Journal of Women in Culture and Society", t. 29, nr 1, s. 149-177.
<https://doi.org/10.1086/375679>

Mahmood Saba (2001), Feminist theory, embodiment, and the docile agent: some reflections on the Egyptian Islamic Revival, "Cultural Anthropology", t. 16, nr 2, s. 202-236.
<https://doi.org/10.1525/can.2001.16.2.202>

Matynia Elżbieta (2003), Provincializing global feminism: the Polish case, "Social Research", nr 2, s. 499-529.

McNay Lois (2000), *Gender and agency: reconfiguring the subject in feminist and social theory*, Cambridge and Malden: Polity Press in association with Blackwell Publishers.

Mikołajko Anna (2001), *Tradycja i nowe drogi wiary. Obrazy religijności polskiej w latach 1918-1939*, Warszawa: Wydział Polonistyki: Uniwersytet Warszawski.

Offen Karen (1988), Defining feminism: a comparative historical approach, "Signs. Journal of Women in Culture and Society", t. 14, nr 1, s. 119-157. <https://doi.org/10.1086/494494>

Ostrowska Elżbieta (2004), *Matki Polki i ich synowie. Kilka uwag o genezie obrazów kobiecości i męskości w kulturze polskiej*, [w:] Małgorzata Radkiewicz (red.), *Gender. Konteksty*, Kraków: "Rabid".

Pędziwiatr Konrad (2006), Religijny wymiar wolności i społecznego zaangażowania wśród muzułmanek w Belgii i Wielkiej Brytanii, [w:] Katarzyna Leszczyńska, Agnieszka Kościańska (red.), Kobiety i religie, Kraków: Zakład Wydawniczy "Nomos".

Podgórski Ryszard (1998), Religijność wiernych Starokatolickiego Kościoła Mariawitów. Studium historyczno-socjologiczne, Kraków: Zakład Wydawniczy "Nomos".

Prawdziwa kobieta (1994), Sprawozdanie z programu Brahma Kumaris, 20-22 maja, Łódź, maszynopis.

Rommelspacher Brigit (1999), Right-wing 'feminism': a challenge to feminism as an emancipatory movement, [w:] Nira Yuval-Davis, Pnina Werbner (red.), Women, citizenship and difference, London, New York: Zed Books.

Skultans Vieda (1993), The Brahma Kumaris and the role of women, [w:] Elisabeth Puttick, Peter B. Clarke (red.), Women as teachers and disciples in traditional and new religions, Lewiston: Edwin Mellen Press.

Środa Magdalena (2007a), Kobiety, Kościół, katolicyzm, [w:] Christine Ockrent (red.), Czarna księga kobiet, Warszawa: W.A.B.

Środa Magdalena (2007b), Jezus był rzecznikiem równości, [w:] Monika Waluś [et al.] w wywiadach Jarosława Makowskiego, Kobiety uczą Kościół, Warszawa: W.A.B.

Świstow Klaudyna (2006), Współczesne kobiety wobec nauki Kościoła. Prywatyzacja religii w regionach wiejskich południowej Polski, [w:] Katarzyna Leszczyńska, Agnieszka Kościańska (red.), Kobiety i religie, Kraków: Zakład Wydawniczy "Nomos".

Świstow Klaudyna (2007), Fenomen "obrony życia" w Polsce jako praktyka radykalnej prawicy (na przykładzie Duchowej Adopcji Dziecka Poczętego), praca magisterska, Warszawa: Instytut Etnologii i Antropologii Kulturowej Uniwersytetu Warszawskiego.

Tomaszewska Joanna (2002), Katolicki i feministki, "Zadra", nr 2 (11), http://www.efka.org.pl/index.php?action=z_art&ID=105, dostęp 01.06.2012.

Wallis John (2002), The Brahma Kumaris as a 'reflexive tradition': responding to late modernity, Aldershot, Hants: Ashgate.

Werbner Pnina (2007), Upolitycznione macierzyństwo i feminizacja obywatelstwa: ruchy kobiece i transformacja sfery publicznej, przeł. Katarzyna Stańczak-Wiślicz, [w:] Renata E. Hryciuk, Agnieszka Kościańska (red.), Gender. Perspektywa antropologiczna, t. 1, Organizacja społeczna, Warszawa: Wydawnictwa Uniwersytetu Warszawskiego.

Wielowieyski Andrzej (2007), Aborcji zakazem nie ograniczymy, "Gazeta Wyborcza", 20.10, <http://wyborcza.pl/1,76842,4594427.html>, dostęp 04.06.2012.

Yuval-Davis Nira, Werbner Pnina (1999) (red.), Women, citizenship and difference, London, New York: Zed Books.

Zielińska Eleonora (2000), Between ideology, politics, and common sense: the discourse of reproductive rights in Poland, [w:] Susan Gal, Gail Kligman (red.), Reproducing gender: politics, publics, and everyday life after socialism, Princeton: Princeton University Press.

Zimniak-Hałaćko Marta (2003), Raj oswojony. Antropologia nowych ruchów religijnych, Gdańsk: Słowo/Obraz Terytoria.

Zowczak Magdalena (2008), Między tradycją a komercją, "Znak", nr 3, s. 31-44.

Grzeszne wiersze o matce. Pożegnanie z Jidysze Mame?

Agnieszka

Gajewska, Joanna Lisek

Boyarin Daniel (1997), *Unheroic conduct: the rise of heterosexuality and the invention of Jewish man*, Berkeley, Los Angeles, London: University of California Press.

Dropkin Celia (1935), *In hejsn wint*, New York: Pozi – Szaulzon Pres.

Grade Chaim (1945), *Dojres. Lider un poemes*, New York: Ikuf Farlag.

Guren Klirs Tracy, Cohen Selavan Ida (red.) (1992), *The merit of our mothers: a bilingual anthology of Jewish women's prayers*, przeł. Tracy Guren Klirs, Ida Cohen Selavan, Cincinnati: Hebrew Union College Press. <https://doi.org/10.2307/j.ctt16rpqvp>

Hellerstein Kathryn (1998), *The metamorphosis of the matriarchs in modern Yiddish poetry*, [w:] Leonard Jay Greenspoon (red.), *Yiddish language and culture: then and now*, Omaha: Fordham University Press.

Hirsch Marianne (2010), *Żałoba i postpamięć*, przeł. Katarzyna Bojarska, [w:] Ewa Domańska (red.), *Teorie wiedzy o przeszłości na tle współczesnej humanistyki*, Poznań: Wydawnictwo Poznańskie.

Hyman Paula E. (1995), *Gender and assimilation in modern Jewish history: the roles and representation of women*, Seattle, London: The University of Washington Press.

Kamczycki Artur (2010), *Syjonistyczna antyfeminizacja Żyda*, [w:] Joanna Lisek (red.), *Nieme dusze? Kobiety w kulturze jidysz*, Wrocław: Wydawnictwo Uniwersytetu Wrocławskiego.

Keff Bożena (2008), *Utwór o Matce i Ojczyźnie*, Kraków: Korporacja Ha!art.

Kotik Jechezkel (1922), *Majne zichrojnes*, t. 1, Berlin: Klal Farlag.

Lang Berel (2004), *Przedstawienie zła: etyczna treść a literacka forma*, przeł. Anna Ziębińska-Witek, „Literatura na Świecie”, nr 1–2, s. 15–64.

Levinas Emmanuel (2004), *Kilka myśli o filozofii hitleryzmu*, przeł. Jacek Migasiński, „Literatura na Świecie”, nr 1–2, s. 5–14.

Lewin Chana (1929), *Cusztejer*, Charków: Meluche – Farlag fun Ukraine.

Lisek Joanna (2008), *Dyskurs feministyczny w kobiecej prasie jidysz w Polsce*, „Pamiętnik Literacki”, z. 4, s. 61–77.

Maimon Salomon (2007), *Autobiografia*, przeł. Leo Belmont, oprac. Bella Szwarzman-Czarnota, t. 1, Warszawa: Stowarzyszenie Midrasz.

Manger Itzik (1954), *Lid un balade*, New York: Itzik-Manger-komitet.

Mołodowska Kadia (1928), *Frojen lider*, [w:] Ezra Korman (red.), *Jidysze dichterins: antologie*, Chicago: Farlag L. M. Szejn.

Parush Iris (2004), *Reading Jewish women: marginality and modernization in nineteenth-century Eastern European Jewish society*, przeł. Saadya Sternberg, Hanower, London: Brandeis University Press. <https://doi.org/10.26812/9781584653677>

Prokop-Janiec Eugenia (1992), *Międzywojenna literatura polsko-żydowska jako zjawisko kulturowe i artystyczne*, Kraków: Universitas.

Rosenfeld Alvin H. (2003), *Podwójna śmierć. Rozważania o literaturze Holocaustu*, przeł. Barbara Krawcowicz, Warszawa: Cyklady.

Szwarcman-Czarnota Bella (2010), *Dylematy świeckiej tożsamości żydowskiej w dwujęzycznej poezji Ireny Klepfisz*, [w:] Joanna Lisek (red.), *Nieme dusze? Kobiety w kulturze jidysz*, Wrocław: Wydawnictwo Uniwersytetu Wrocławskiego.

Szymaniak Karolina (2010), *Dwie rewolucje. Kobiety i kobiecość w krytyce literackiej jidysz*, [w:] Joanna Lisek (red.), *Nieme dusze? Kobiety w kulturze jidysz*, Wrocław: Wydawnictwo Uniwersytetu Wrocławskiego.

Ulinower Miriam (1922), *Der bobes ojcer*, Warszawa: Brider Lewin-Epszajn un Szutfim.

Ury Scott (2000), *Who, what, when, where, and why is Polish Jewry? Envisioning, constructing, and possessing Polish Jewry*, „Jewish Social Studies”, t. 6, nr 3, s. 205–228. <https://doi.org/10.1353/jss.2000.0015>

Weissler Chava (1998), *Voices of the matriarchs: listening to the prayers of early modern Jewish women*, Boston: Beacon Press.

White Hayden (2004), *Realizm figuralny w literaturze świadectwa*, przeł. Ewa Domańska, „Literatura na Świecie”, nr 1–2, s. 65–80.

Wzorce macierzyństwa wśród Romów mieszkających w Polsce. Przyczynek do analizy

Marta Godlewska-Goska

Bartosz Adam (2004), *Nie bój się Cygana*, Sejny: Pogranicze.

Cirkovic Svetlana (2009), *The double status of the Ashkali women in a Belgrade slum*, niepublikowane wystąpienie na konferencji 2009 Annual Meeting and Conference of the Gypsy Lore Society, University of Helsinki, 27–29.08.

Ginter E., Krajcovicova-Kudlackova M., Kacala O., Kovacic V., Valachovicova M. (2001), *Health status of Romanies (Gypsies) in the Slovak Republic and in the neighbouring countries*, „Bratisl Lek Listy”, nr 102 (10), s. 479–484, <http://www.bmj.sk/2001/10210-08.pdf>, dostęp 16.06.2012.

Godlewska Marta (2008), *Kobiety z grup Polska Roma i Lowari. Zmiana statusu kobiet romskich w różnych etapach ich życia*, niepublikowana praca magisterska, Łódź: Wydział Filozoficzno-Historyczny Uniwersytetu Łódzkiego.

Hubschmannova Milena (1997), *Les femmes dans la communauté traditionnelle des Rom „Slovak”*, „Etudes Tsiganes”, nr 2 (10), s. 8–20.

Isztok Marek (2006), *Kobiety Romów*, „Jednota”, nr 5–6, http://www.jednota.pl/index2.php?option=com_content&do_pdf=1&id=483, dostęp 16.06.2012.

Jakimik Elżbieta Alina, Gierliński Karol Parno (2009), *Kobieta w środowisku romskim*, Szczecinek: Związek Romów Polskich.

Kopańska Justyna (2008), *Życie w dwóch światach. Dylematy tożsamościowe Cyganów (Romów) w Polsce*, niepublikowana praca magisterska, Łódź: Wydział Filozoficzno-Historyczny Uniwersytetu Łódzkiego.

Kopańska Justyna (2011), *Dylematy tożsamościowe Cyganów (Romów) w Polsce*, [w:] Marta Godlewska-Goska, Justyna Kopańska (red.), *Życie w dwóch światach. Tożsamość współczesnych Romów*, Warszawa: DiG.

Krzyżowski Łukasz (2008), *Liderki romskie w obliczu tradycji grupowej*, Kraków: Wojewódzka Biblioteka Publiczna.

Kowarska Agnieszka J. (2005), *Polska Roma. Tradycja i nowoczesność*, Warszawa: DiG.

Ludność według deklarowanej narodowości oraz województw w 2002 roku (2002), Główny Urząd Statystyczny, http://www.stat.gov.pl/cps/rde/xbcr/gus/PUBL_nsp2002_tabl3.xls, dostęp 16.06.2012.

Manna Francesca (1997), *L'espace du féminin parmi les Rom abruzzains*, „Etudes Tsiganes”, nr 2 (10), s. 21–28.

Marushiakova Elena, Popov Vesselin (2001), *Historical and ethnographic background: Gypsies, Roma, Sinti*, [w:] Will Guy (red.), *Between past and future: the Roma of Central and Eastern Europe*, Hatfield: University of Hertfordshire Press.

Milewski Jacek (2008), *Dym się rozwiewa*, Poznań: Zysk i S-ka.

Mirga Andrzej, Gheorghe Nicolae (1998), *Romowie w XXI wieku. Studium polityczne*, Kraków: Universitas.

Mirga Andrzej, Mróz Lech (1994), *Cyganie. Odmienność i nietolerancja*, Warszawa [Katowice]: Wydawnictwo Naukowe PWN, Górnośląska Macierz Kultury.

Mirga-Wójtowicz Elżbieta (2008), *Opieka zdrowotna nad populacjami mniejszościowymi na przykładzie „Programu na rzecz społeczności romskiej” w Małopolsce*, wystąpienie na konferencji „Zdrowie migrantów i mniejszości w Polsce. Badania – informacja – praktyka”, 15.12, Kraków.

Mróz Lech (2007), *Od Cyganów do Romów. Z Indii do Unii Europejskiej*, Warszawa: DiG.

Mróz Lech (2001), *Poland: the clash of tradition and modernity*, [w:] Will Guy (red.), *Between past and future: the Roma of Central and Eastern Europe*, Hatfield: University of Hertfordshire Press.

Mróz Lech (2006) (red.), *Raport końcowy z badań realizowanych w ramach projektu EQUAL – Partnerstwo na rzecz rozwoju: „Romowie na rynku pracy”*, Oświęcim: Stowarzyszenie Romów w Polsce, Romski Instytut Historyczny.

Neményi Mária (1999), *Gypsy mothers and the Hungarian health care system*, <http://www.oocities.org/~patrin/health-hungary.htm>, dostęp 16.06.2012.

Okely Judith (1975), *Gypsy women: models in conflict*, [w:] Shirley Ardener (red.), *Perceiving women*, London: Malaby Press.

Podstawowe informacje o sytuacji demograficznej Polski w 2011 roku (2012), Główny Urząd Statystyczny,

http://www.stat.gov.pl/cps/rde/xbcr/gus/PUBL_I_podst_inf_o_syt_demograficznej_2011.pdf dostęp 16.06.2012.

Program na rzecz społeczności romskiej w Polsce (2003), Ministerstwo Spraw Wewnętrznych, http://www.mswia.gov.pl/porta1/pl/185/2982/Tresc_Programu.html, dostęp 16.06.2012.

Program na rzecz społeczności romskiej w Polsce w 2007 r. Protokół Komisji Stypendialnej (2007), Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji, <http://www.mswia.gov.pl/download.php?s=1&id=3697>, dostęp 16.06.2012.

Program na rzecz społeczności romskiej w Polsce w 2006 r. Konkurs stypendialny dla studentów pochodzenia romskiego studiujących w szkołach wyższych lub kolegiach w Polsce w roku akademickim 2006/2007 (2006), Ministerstwo Spraw Wewnętrznych, http://www.mswia.gov.pl/porta1/pl/184/4272/Konkurs_stypendialny_dla_studentow_pochodzenia_romskiego_studiujacych_w_szkolach.html, dostęp 16.06.2012.

Program na rzecz społeczności romskiej w Polsce w 2004 r. Konkurs stypendialny dla Romów studiujących na wyższych uczelniach w roku akademickim 2004/2005. Protokół z posiedzeń Komisji Stypendialnej (2004), Ministerstwo Spraw Wewnętrznych, <http://www2.mswia.gov.pl/porta1.php?serwis=pl&dzial=182&id=300&poz=3>, dostęp 16.06. 2012.

Różycka Małgorzata (2009), Wzory kultury a edukacja dzieci romskich, [w:] Barbara Weigl (red.), Romowie 2009. Między wędrówką a edukacją, Warszawa: Academica.

Silverman Carol (1981), Pollution and power: Gypsy women in America, [w:] Matt T. Salo (red.), The American Kalderaš: Gypsies in the New World, Hackettstown, NJ: The Chapter, Centenary College.

Sprawozdanie z realizacji „Programu na rzecz społeczności romskiej w Polsce” w 2007 roku (2008), Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji, http://www.mswia.gov.pl/porta1/pl/285/6024/Sprawozdanie_z_realizacji_Programu_na_rzecz_spolesznosci_romskiej_w_Polsce_w_2007.html, dostęp 16.06.2012.

Sprawozdanie z realizacji „Programu na rzecz społeczności romskiej w Polsce” w 2009 roku (2010), Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji http://www.mswia.gov.pl/porta1/pl/467/8526/Sprawozdanie_z_realizacji_Programu_na_rzecz_spolesznosci_romskiej_w_Polsce_za_rocznik_2009.html, dostęp 16.06.2012.

Sutherland Anne (1987), Gypsies: the hidden Americans, London: Tavistock Publications.

Talewicz-Kwiatkowska Joanna (2005), Zmiana położenia społecznego kobiet romskich z grupy Polska Roma jako następstwo kontaktu kulturowego w latach dziewięćdziesiątych XX wieku w Polsce, niepublikowana praca magisterska, Kraków: Wydział Historyczny Uniwersytetu Jagiellońskiego.

Wiśniewska Julita, Andrys Wiesław (2007), Dzieci romskie w Szkole Podstawowej nr 7 w Świeciu, [w:] Piotr Borek (red.), Romowie w Polsce i Europie. Historia, prawo, kultura, Kraków: Wydawnictwo Naukowe Akademii Pedagogicznej.

Yoors Jan (1973), Cyganie, Kraków: Wydawnictwo Literackie.

Yuval-Davis Nira (1997), Gender and nation, London: Sage Publications.

Ciało z ciała matki? Konstruowanie macierzyństwa i seksualności w kontekście międzypokoleniowym Elżbieta Korolczuk

Bjerrum Nielsen Harriet, Rudberg Monica (1993), *Whatever happened to gender? Female subjectivity and change in a generational context*, [w:] Janneke van Mens-Verhulst, Karlein Schreurs, Liesbeth Woertman (red.), *Daughtering and mothering: female subjectivity reanalysed*, London, New York: Routledge.

Budrowska Bogusława (2000), *Macierzyństwo jako punkt zwrotny w życiu kobiety*, Wrocław: Funna.

Chałupnik Agata (2008), *Legalizacja aborcji: dwa tysiące na skrobankę*, [w:] Małgorzata Szpakowska (red.), *Obyczaje polskie. Wiek XX w krótkich hasłach*, Warszawa: Wydawnictwo W.A.B.

Flaake Karin (1993), *A body of one's own: sexual development and the female body in the mother–daughter relationship*, [w:] Janneke van Mens-Verhulst, Karlein Schreurs, Liesbeth Woertman (red.), *Daughtering and mothering: female subjectivity reanalysed*, London, New York: Routledge.

Graff Agnieszka (2001), *Świat bez kobiet. Płeć w polskim życiu publicznym*, Warszawa: Wydawnictwo W.A.B.

Gromkowska Agnieszka (2002), *Kobiecość w kulturze globalnej. Rekonstrukcje i reprezentacje*, Poznań: Wolumin.

Grosz Elizabeth (1994), *Volatile bodies: toward a corporeal feminism*, Bloomington: Indiana University Press.

Hays Sharon (1996), *The cultural contradictions of motherhood*, New Haven, London: Yale University Press.

Korolczuk Elżbieta (2009a), „Naturalna więź”? Wizerunki relacji matka–córka w wybranych tekstach polskiej kultury popularnej, [w:] Bogusława Budrowska (red.), *Kobiety, feminizm, demokracja. Wybrane zagadnienia z seminarium IFiS PAN z lat 2001–2009*, Warszawa: Wydawnictwo Instytutu Filozofii i Socjologii PAN.

Korolczuk Elżbieta (2009b), *Kobiecość jako źródło cierpień. Matki i córki w polskim kinie*, [w:] Sebastian Jagielski, Agnieszka Morstin-Popławska (red.), *Ciało i seksualność w kinie polskim*, Kraków: Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego.

Korolczuk Elżbieta (2010), *Social construction of mother- and daughterhood in contemporary Poland: a trans-generational perspective*. [Społeczne konstruowanie macierzyństwa i córeństwa we współczesnej Polsce. Perspektywa międzygeneracyjna], „*Polish Sociological Review*”, nr 4 (172), s. 467–486.

Kowalczyk Izabela (2002), *Uwięziona w ciele – ideały ciała w pismach kobiecych*, [w:] Edyta Zierkiewicz, Izabela Kowalczyk (red.), *Kobiety w kulturze popularnej*, [Poznań]: Konsola, Wrocław: MarMar.

Kowska-Leder Justyna (2008), *Porodówka*, [w:] Małgorzata Szpakowska (red.), *Obyczaje polskie. Wiek XX w krótkich hasłach*, Warszawa: Wydawnictwo W.A.B.

Litton Fox Greer (1980), *The mother-adolescent daughter relationship as a sexual socialization structure: a research review*, „*Family Relations*”, t. 29, nr 1, s. 21–28. <https://doi.org/10.2307/583712>

Szpakowska Małgorzata (2003), *Chcieć i mieć. Samowiedza obyczajowa w Polsce czasu przemian*, Warszawa: Wydawnictwo W.A.B.

Szpakowska Małgorzata (2008) (red.), *Obyczaje polskie. Wiek XX w krótkich hasłach*, Warszawa: Wydawnictwo W.A.B.

Toniak Ewa (2008), *Olbrzymki: kobiety i socrealizm*, Kraków: Korporacja Ha!art.

Urbańska Sylwia (2004), *Naturalna troska o ciało i duszę czy racjonalna produkcja osobowości. Macierzyństwa w perspektywie historycznej*, niepublikowana praca magisterska, Wydział Socjologii Uniwersytetu Warszawskiego.

Czy macierzyństwo jest już od zawsze heteroseksualne? Próba refleksji

Joanna Mizielińska

Agacinski Sylviane (2000), *Polityka płci*, przeł. Maciej Falski, Warszawa: KR.

Badinter Elizabeth (1998), *Historia miłości macierzyńskiej*, przeł. Krzysztof Choiński, Warszawa: Volumen, Liga Republikańska.

Butler Judith (2002), *Is kinship always already heterosexual?*, [w:] Wendy Brown, Janet Halley (red.), *Left legalism/left critique*, Durham: Duke University Press.

Butler Judith (2003), *Bodies that matter: on the discursive limits of "sex"*, London, New York: Routledge.

Butler Judith (2008), *Uwikłani w płęć. Feminizm i polityka tożsamości*, przeł. Karolina Krasuska, Warszawa: Wydawnictwo Krytyki Politycznej.

Edelman Lee (2004), *No future: queer theory and the death drive*, Durham: Duke University Press.
<https://doi.org/10.1215/9780822385981>

Fishburne Collier Jane, Rosaldo Michelle Z., Yanagisako Sylvia (2007), *Czy rodzina istnieje? Nowe ujęcia antropologiczne*, przeł. Anna Ostrowska, [w:] Renata Ewa Hryciuk, Agnieszka Kościańska (red.), *Gender. Perspektywa antropologiczna, t. 1, Organizacja społeczna*, Warszawa: Wydawnictwa Uniwersytetu Warszawskiego.

Delumeau Jean, Roche Daniel (red.) (1995), *Historia ojców i ojcostwa*, przeł. Jan Radożycki, Maria Paloetti-Radożycka, Warszawa: Volumen, Wydawnictwa Szkolne i Pedagogiczne.

D'Emilio John (1993), *Capitalism and gay identity*, [w:] Henry Abelove, Michele Aina Barale, David M. Halperin (red.), *The lesbian and gay studies reader*, London, New York: Routledge.

Długołęcka Alicja, Engel-Bernatowicz Agata (2008), *Kiedy kobieta kocha kobietę... Album relacji*, Warszawa: Fundacja Anka Zet Studio.

Duggan Lisa (2002), *The new homonormativity: the sexual politics of neoliberalism*, [w:] Russ Castronovo, Dana D. Nelson (red.), *Materialising democracy: toward a revitalized cultural politics*, Durham, London: Duke University Press.

Dunne Gillian (1998), *A passion for "sameness"? Sexuality and gender accountability*, [w:] Elizabeth B. Silva, Carol Smart (red.), *The new family*, London: Sage Publications.

- Flandrin Jean-Louis (1998), Historia rodziny, przeł. Agnieszka Kuryś, Warszawa: Volumen: Liga Republikańska.
- Franklin Sarah, McKinnon Susan (2002), Relative values: reconfiguring kinship studies, Durham: Duke University Press. <https://doi.org/10.1215/9780822383222>
- Gartrell Nanette (2005), Not tonight dear, the kids have ear-aches, www.nlfs.org/publications/girlfriends_may05.htm, dostęp 17.06.2009.
- Giddens Anthony (2001), Nowoczesność i tożsamość. "Ja" i społeczeństwo w epoce późnej nowoczesności, przeł. Alina Szulżycka, Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN.
- Giddens Anthony (2005), Socjologia, przeł. Alina Szulżycka, Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN.
- Giddens Anthony (2006), Przemiany intymności. Seksualność, miłość i erotyzm we współczesnych społeczeństwach, przeł. Alina Szulżycka, Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN.
- Giza-Poleszczuk Anna (2005), Rodzina a system społeczny. Reprodukacja i kooperacja w perspektywie interdyscyplinarnej, Warszawa: Wydawnictwa Uniwersytetu Warszawskiego. <https://doi.org/10.31338/uw.9788323528265>
- Kwaśniewski Tomasz (2007), Dwie mamy Jasia, "Wysokie Obcasy", 6.01, s. 12-20. <https://doi.org/10.1197/j.jht.2007.06.005>
- Laszuk Anna (2006), Dziewczyny, wyjdźcie z szafy!, Płock: Fundacja Lorga.
- Lesmama (2010), <http://lesmama.republika.pl>, dostęp 20.06.2010.
- Macintyre Sally (1982), "Kto chce dzieci?" Społeczne fabrykowanie instynktów, [w:] Teresa Hołówka (red.), Nikt nie rodzi się kobietą, Warszawa: Czytelnik.
- Majka-Rostek Dorota (2008), Związki homoseksualne. Studium socjologiczne, Warszawa: Difin.
- Marody Mirosława, Giza-Poleszczuk Anna (2004), Przemiany więzi społecznych. Zarys teorii zmiany społecznej, Warszawa: Scholar.
- Mizielińska Joanna (2004), (De)konstrukcje kobiecości. Podmiot feminizmu a problem wykluczenia, Gdańsk: Słowo/Obraz Terytoria.
- National Longitudinal Lesbian Family Study (2010), publikacje, raporty z badań www.nlfs.org/publications/index.htm, dostęp 20.06.2010.
- Nie ma to jak rodzina (2008), komunikat z badań, BS/40/2008, Warszawa: CBOS.
- Pawlik Uschi (2004), Kiedy rodzice są homo (Niemcy), <http://kobiety-kobietom.com/lesbijka/art.php?art=1144>, dostęp 20.06.2010.
- Potrzeby prokreacyjne oraz preferowany i realizowany model rodziny (2006), komunikat z badań, BS/52/2006, Warszawa: CBOS.
- Prawa gejów i lesbijek (2008), Warszawa: CBOS, <http://www.zigzag.pl/cbos> dostęp 20.06.2010.
- Radicalesbians (2000), Kobieta identyfikująca się z kobietami, "Furia Pierwsza", nr 3-4/5, s. 85-90.
- Rich Adrienne (2000), Przymusowa heteroseksualność a egzystencja lesbijska, "Furia Pierwsza", nr 3-4/5, s. 91-127.

Slany Krystyna (2002), Alternatywne formy życia małżeńsko-rodzinnego w ponowoczesnym świecie, Kraków: Nomos.

Slany Krystyna (2005), Dywersyfikacja form życia rodzinnego we współczesnym świecie. Przykład związków homoseksualnych, [w:] Krystyna Slany, Beata Kowalska, Marcin Śmietana (red.), Homoseksualizm. Perspektywa interdyscyplinarna, Kraków: Nomos.

Stana Marzena (1995), Lesbijka z dzieckiem, "Pełnym Głosem", nr 3, s. 23-39.

Stasińska Agata (2010), Ucieleśnienia rodzin(y). Wizje związku i rodziny z krwi i z wyboru, [w:] Ewa Banaszak, Paweł Czajkowski (red.), Corpus delicti - rozkoszne ciało. Szkice nie tylko z socjologii ciała, Warszawa: Difin.

Sullivan Maureen (2004), The family of woman: lesbian mothers, their children, and the undoing of gender, Berkeley, Los Angeles: University of California Press.

Sytuacja społeczna osób biseksualnych i homoseksualnych w Polsce. Raport za lata 2005 i 2006 (2007), Warszawa: Kampania Przeciw Homofonii i Stowarzyszenie Lambda Warszawa.

Szacka Barbara (2008), Wprowadzenie do socjologii, Warszawa: Oficyna Naukowa.

Szpakowska Małgorzata (2003), Chcieć i mieć. Samowiedza obyczajowa w Polsce czasu przemian, Warszawa: W.A.B.

Titkow Anna, Duch-Krzystoszek Danuta, Budrowska Bogusława (2004), Nieodpłatna praca kobiet. Mity, realia, perspektywy, Warszawa: Instytut Filozofii i Socjologii PAN.

Tomalski Przemysław (2007), Nietypowe rodziny. O parach lesbijek i gejów oraz ich dzieciach z perspektywy teorii przywiązania, Warszawa: Wydawnictwa Uniwersytetu Warszawskiego.
<https://doi.org/10.31338/uw.9788323510505>

Weeks Jeffrey, Heaphy Brian, Donovan Catherine (2001), Same sex intimacies: families of choice and other life experiments, London, New York: Routledge.

Weston Kath (1997), Families we choose: gays, lesbians and kinship, New York: Columbia University Press.

Weston Kath (1998), Long slow burn: sexuality and social science, New York: Routledge.

Więzi rodzinne (2009), komunikat z badań, BS/4/2009, Warszawa: CBOS.

Wittig Monique (2000), Nikt nie rodzi się kobietą, "Furia Pierwsza", nr 6, s. 25-33.

Wright Janet M. (2001), "Aside from one little, tiny detail, we are so incredibly normal": perspectives of children in lesbian step families, [w:] Mary Bernstein, Renate Reimann (red.), Queer families, queer politics. Challenging culture and the state, Columbia: Columbia University Press.

O znikającej matce. Upolitycznione macierzyństwo w Ameryce Łacińskiej i w Polsce

Renata E. Hryciuk

Alimentare znaczy jeść (2008 [2004]), Raport Krakowskiego Centrum Praw Kobiet, [w:] Izabela Desperak (red.), Homofobia, mizoginia i ciemnogród? Burzliwe losy kontrowersyjnych ustaw, Łódź: Nieformalna Grupa Łódź Gender, Pabianice: Omega-Praksis.

Álvarez Sonia E. (1990), *Engendering democracy in Brazil: women's movements in transition politics*, Princeton: Princeton University Press.

Bierca Marta (2006), *Mistyka typu ludowego. Kobieta pobożność maryjna w świetle teologii feministycznej*, [w:] Katarzyna Leszczyńska, Agnieszka Kosciańska (red.), *Kobiety i religie*, Kraków: NOMOS.

Buchowski Michał (2008), *Widmo orientalizmu w Europie. Od egzotycznego Innego do napiętnowanego swojego*, "Recykling Idei", nr 10, s. 98-107.

Budrowska Bogusława (2000), *Macierzyństwo jako punkt zwrotny w życiu kobiety*, Wrocław: Funna.

Cardarello Andréa (2009), *The movement of the mothers of the Courthouse Square: "legal child trafficking", adoption and poverty in Brazil*, "The Journal of Latin American and Caribbean Anthropology", t. 14, nr 1, s. 140-161. <https://doi.org/10.1111/j.1935-4940.2009.01042.x>

Castells Manuel (2008), *Siła tożsamości*, przeł. Sebastian Szymański, Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN.

Charkiewicz Ewa (2009), *Matki do sterylizacji. Neoliberalny rasizm w Polsce*, http://www.ekologiasztuka.pl/pdf/f0053charkiewicz_szkic2.pdf, dostęp 10.10.2011.

Craske Nikki (1999), *Women and politics in Latin America*, New Brunswick, New Jersey: Rutgers University Press.

Craske Nikki (2003), *Gender, poverty and social movements*, [w:] Sylvia Chant, Nikki Craske (red.), *Gender in Latin America*, New Brunswick, New Jersey: Rutgers University Press. <https://doi.org/10.3362/9781909013209.003>

Desperak Izabela (2008), *Podwójnie samotne - wykluczenie ze społeczeństwa rodzin niepełnych*, [w:] Izabela Desperak (red.), *Homofobia, mizoginia i ciemnogród? Burzliwe losy kontrowersyjnych ustaw*, Łódź: Nieformalna Grupa Łódź Gender, Pabianice: Omega-Praksis.

Ehrenreich Barbara (2006), *Za grosze pracować i (nie) przeżyć*, Warszawa: W.A.B.

Elas Marta Gabriela (2008), *W obronie praw, w obronie dzieci. Ruch samotnych matek w Stowarzyszeniu "Damy Radę"*, niepublikowana praca magisterska, Warszawa: Instytut Etnologii i Antropologii Kulturowej Uniwersytetu Warszawskiego.

Escobar Arturo (1992), *Culture, practice and politics: anthropology and the study of social movements*, "Critique of Anthropology", t. 12, nr 4, s. 395-432. <https://doi.org/10.1177/0308275X9201200402>

Feijóo María del Carmen (1989), *The challenge of constructing civilian peace: women and democracy in Argentina*, [w:] Jane S. Jaquette (red.), *The women's movements in Latin America: participation and democracy*, Boulder, San Francisco, Oxford: Westview Press.

Feijóo María del Carmen, Gogna Mónica (1990), *Women in the transition to democracy*, [w:] Elisabeth Jelin (red.), *Women and social change in Latin America*, London: Zed Books.

Fidelis Małgorzata (2006), *Czy "nowy matriarchat"? Kobiety bez mężczyzn w Polsce po II wojnie światowej*, [w:] Anna Żarnowska, Andrzej Szwarc (red.), *Kobieta i rewolucja obyczajowa. Społeczno-kulturowe aspekty seksualności. Wiek XIX i XX. Zbiór studiów*, Warszawa: DiG.

Funk Nanette (2004), Feminist critique of liberalism: can they travel east? Their relevance in Eastern and Central Europe and the former Soviet Union, "Signs. Journal of Women in Culture and Society", vol. 29, nr 3, s. 695-726. <https://doi.org/10.1086/381105>

Gerber Alexandra (2011), Cultural categories of worth and Polish gender policy in the context of EU accession, "Social Politics", vol. 18, nr 4, s. 490-514. <https://doi.org/10.1093/sp/jxr021>

Goddard Victoria Ana (2007), "Dziewica i państwo". Płeć i polityka w Argentynie, przeł. Renata E. Hryciuk, [w:] Renata E. Hryciuk, Agnieszka Kościańska (red.), Gender. Perspektywa antropologiczna, t. 1, Organizacja społeczna, Warszawa: Wydawnictwa Uniwersytetu Warszawskiego.

Graff Agnieszka (2008), Powrót mężczyzny, czyli płeć i Unia Europejska według trzech polskich tygodników, [w:] Rykoszetem. Rzecz o płci, seksualności i narodzie, Warszawa: W.A.B.

Gutmann Matthew C. (1996), The meanings of macho: being a man in Mexico City, Berkeley, Los Angeles, London: University of California Press.

Guy Donna J. (1997), Mothers alive and dead: multiple concepts of mothering in Buenos Aires, [w:] Daniel Balderston, Donna J. Guy (red.), Sex and sexuality in Latin America, New York, London: New York University Press.

Hays Sharon (1996), The cultural contradictions of motherhood, New Haven, London: Yale University Press.

Hryciuk Renata E. (2005), Political motherhood in Poland: the emergence of single - mothers for the Alimony Fund movement, referat wygłoszony na konferencji "Women and Globalization" w Centre for Global Justice, San Miguel Allende, Meksyk, <http://beliefassembly.com/papers2005/hryciuk.htm>.

Hryciuk Renata E. (2008), Kulturowy kontekst macierzyństwa. Na przykładzie Meksyku, niepublikowana praca doktorska, Warszawa: Instytut Filozofii i Socjologii PAN.

Hryciuk Renata E. (2009), Kobiecość, męskość, seksualność. Kategoria gender w badaniach Ameryki łaćńskiej, [w:] Marcin Gawrycki (red.), Dzieje kultury latynoamerykańskiej, Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN.

Hryciuk Renata E., Korolczuk Elżbieta (w druku), Ruchy społeczne kobiet, [w:] Monika Rudaś-Grodzka (red.), Encyklopedia gender, Warszawa: W.A.B.

Jaquette Jane S. (1994), Conclusion: women's political participation and the prospects for democracy, [w:] Jane S. Jaquette (red.), The women's movements in Latin America: participation and democracy, Boulder, San Francisco, Oxford: Westview Press.

Korolczuk Elżbieta (2012), Gendered boundaries between the private and the public, the case of Poland, [w:] P. Ginsborg, J. Nautz, T. Nijhuis (red.), The golden chain: family, civil society and the state, Oxford, New York: Berghahnbooks.

Lister Ruth (2007), Bieda, przeł. Alina Stanaszek, Warszawa: Sic!

Logan Kathleen (1990), Women's participation in urban protest, [w:] Joe Foweraker, Ann L. Craig (red.), Popular movements and political change in Mexico, Boulder, London: Lynne Rienner Publishers.

Luna G. Lola (2006), Mujeres y movimientos sociales, [w:] Isabel Morant, Guadalupe Gómez-Ferrer, Gabriela Cano, Dora Barrancos, Asunción Lavrin (red.), Historia de las mujeres en España y América Latina del siglo XX a los umbrales del XXI, Madrid: Cátedra.

Maciejewska Małgorzata (2010), Wstępny raport z badań "Odzyskać obywatelstwo. Kobiety i warunki życia w Wałbrzychu",
http://ekologiasztuka.pl/pdf/walbrzych_gosia_maciejewska_wstepny%20raport.pdf, dostęp 10.10.2011.

Massolo Alejandra (1992), Por amor y coraje: mujeres en movimientos urbanos en la ciudad de México, México: COLMEX/PIEM. <https://doi.org/10.2307/j.ctvhn0b41>

Mazurek Małgorzata (2010), Społeczeństwo kolejki. O doświadczeniach niedoboru 1945-1989, Warszawa: Trio.

Nash Mary (2004), Mujeres en mundo: historia, retos y movimientos, Madrid: Alianza Editorial.

Ost David (2007), Klęska "Solidarności". Gniew i polityka w postkomunistycznej Europie, przeł. Hanna Jankowska, Warszawa: Warszawskie Wydawnictwo Literackie MUZA SA.

Ostałowska Lidia (2004), Batalia o alimenty, "Gazeta Wyborcza": "Wysokie Obcasy", 8.05, s. 28-32.

Ostałowska Lidia (2005), Alimenty. Przegrana walka?, "Gazeta Wyborcza": "Wysokie Obcasy", 10.06, <http://www.wysokieobcasy.pl/wysokie-obcasy/2029020,53581,2760354.html>, dostęp 20.10.2011.

Ostałowska Lidia (2007a), Porzucone przez mężów i polityków?, "Gazeta Wyborcza": "Wysokie Obcasy", 10.04, <http://wyborcza.pl/1,79769,4049106.html>, dostęp 20.10.2011.

Ostałowska Lidia (2007b), Alimenciary kontra feministki?, "Gazeta Wyborcza": "Wysokie Obcasy", 11.06, <http://kobietykobietom.com/feminizm/art.php?art=4524&nadtytul=Przepl%B1d%20prasy%20dzia%B3u%20Feminizm&t=Alimenciary%20kontra%20feministki>, dostęp 20.10.2011.

Penn Shana (2003), Podziemie kobiet, przeł. Hanna Jankowska, Warszawa: Rosner & Wspólnicy.

Power Margaret (2006), Las mujeres conservadoras en Brasil y Chile, [w:] Isabel Morant, Guadalupe Gómez-Ferrer, Gabriela Cano, Dora Barrancos, Asunción Lavrin (red.), Historia de las mujeres en España y América Latina del siglo XX a los umbrales del XXI, Madrid: Cátedra.

Schirmer Jennifer (1993), The seeking of truth and the gendering of consciousness: the Comadres of El Salvador and the Conavigua Widows of Guatemala, [w:] Sarah Radcliffe, Sallie Westwood (red.), 'Viva': women and popular protest in Latin America, London: Routledge.

Snow D.A., Benford R.D. (1988), Ideology, frame resonance, and participant mobilization, [w:] B. Klandermans, H. Kriesi, S. Tarrow (red.), International social movement research, t. 1, From structure on action: Comparing social movement research across cultures, Greenwich, CT: JAI Press.

Spivak Gayatri (1989), In a word: interview with Ellen Rooney, "Differences", t. 1, nr 2, s. 124-156.

Stephen Lynn (1997), Women and social movements in Latin America: power from below, Austin: University of Texas Press.

Tarkowska Elżbieta (2002), Intra-household gender inequality: hidden dimensions of poverty among Polish women, "Communist and Post-Communist Studies", nr 35, s. 411-432.
[https://doi.org/10.1016/S0967-067X\(02\)00028-4](https://doi.org/10.1016/S0967-067X(02)00028-4)

Titkow Anna (1994), Status evolution of Polish women - the paradox and chances, [w:] Matti Alestalo, Erik Allardt, Andrzej Rychard, Włodzimierz Wesołowski (red.), The transformation of Europe: social conditions and consequences, Warsaw: IFiS Publishers.

Titkow Anna (2001), On the appreciated role of women, [w:] Mike Ingham, Hilary Ingham, Henryk Domański (red.), Women on the Polish labor market, Warsaw: Central European University Press.

Titkow Anna (2007), Tożsamość polskich kobiet. Ciągłość, zmiana, konteksty, Warszawa: Instytut Filozofii i Socjologii PAN.

Urbańska Sylwia (2010), Cała Polska liczy eurosieroty. Panika moralna i płeć w wykluczeniu oraz stygmatyzacji rodzin migrantów, "Kultura i Społeczeństwo", nr 3, s. 59-88.

Werbner Pnina, Yuval-Davis Nira (1999), Introduction: women and the new discourse of citizenship, [w:] Pnina Werbner, Nira Yuval-Davis (red.), Women, citizenship, and difference, London, New York: Zed Books.

Werbner Pnina (2007), Upolitycznione macierzyństwo i feminizacja obywatelstwa: ruchy kobiece i transformacja sfery publicznej, przeł. Katarzyna Stańczak-Wiślicz, [w:] Renata E. Hryciuk, Agnieszka Kościańska (red.), Gender. Perspektywa antropologiczna, t. 1, Organizacja społeczna, Warszawa: Wydawnictwa Uniwersytetu Warszawskiego.

Feministyczne macierzyństwo: AKCJA! Nowe formy feministycznego aktywizmu na przykładzie Fundacji MaMa Julia Kubisa

Budrowska Bogusława (2000), Macierzyństwo jako punkt zwrotny w życiu kobiety, Wrocław: Funna.

Chołuj Bożena (1992), Matka Polka i zmysły, „Res Publica Nowa”, nr 3.

Chutnik Sylwia (2006), Matki feministyczne, <http://fundacjamama.pl/index.php?mnu=8&id=57>, dostęp 20.02.2011.

Delphy Christine (1977), The main enemy: a materialist analysis of women's oppression, London: Women's Research and Resources Centre.

Ehrenreich Barbara, Hochschild Arlie Russel (2003) (red.), The global woman: nannies, maids and sex workers in the new economy, London: Granta Books.

Friedman Stewart D. (2009), Bądź lepszym przywódcą i żyj pełnią życia, Harvard Business Review Polska, nr 71, s. 128–136.

Fuszara Małgorzata (2007) Kobiety w polityce, Warszawa: Trio.

Fuszara Małgorzata (2008) (red.), Nowi mężczyźni? Zmieniające się modele męskości we współczesnej Polsce, Warszawa: Trio.

Graff Agnieszka (2001), Świat bez kobiet. Płeć w polskim życiu publicznym, Warszawa: W.A.B.

Hochschild Arlie Russell (1990), The second shift, New York: Avon Books.

Janus Magdalena, Nosek Anna, Zaduminska Beata, Besser Jagienka (2005), Alimentare znaczy jeść, Kraków: Fundacja Centrum Praw Kobiet – oddział krakowski, <http://samodzielne-matki.free.ngo.pl/raport.pdf>, dostęp 20.02.2011.

Kowalczyk Izabela (2003), Matka-Polka kontra supermatka?, „Czas Kultury”, nr 5 (113), s. 11–21.

Marody Mirosława, Giza Anna (2000), Być kobietą, być mężczyzną – czyli o przemianach tożsamości związanej z płcią we współczesnej Polsce, [w:] Mirosława Marody (red.), Między rynkiem a etatem, Warszawa: Scholar.

Pietruszka-Drózd Anna, Gałysz-Wróbel Małgorzata (2009) (red.), Co to znaczy być matką w Polsce?, Warszawa: Fundacja MaMa.

Podgórska Joanna (2007), Dość wkurzone anioły, „Polityka”, nr 30, 28.07, s. 74–77.

Rich Adrienne (2000), Zrodzone z kobiety. Macierzyństwo jako doświadczenie i instytucja, Warszawa: Sic!

Snitow Ann (1995), Feminizm i macierzyństwo, „Pełnym Głosem”, nr 3.

Sikorska Małgorzata (2009), Matka „chora” zamiast „złej” – o nowych wzorach macierzyństwa, [w:] Małgorzata Sikorska (red.), Być rodzicem we współczesnej Polsce. Nowe wzory w konfrontacji z rzeczywistością, Warszawa: Wydawnictwa Uniwersytetu Warszawskiego.
<https://doi.org/10.31338/uw.9788323514763.pp.13-33>

Sikorska Małgorzata (2009) (red.), Być rodzicem we współczesnej Polsce. Nowe wzory w konfrontacji z rzeczywistością, Warszawa: Wydawnictwa Uniwersytetu Warszawskiego.
<https://doi.org/10.31338/uw.9788323514763>

Śmietana Krzysztof (2006), Stolica chce kupić autobusy niedostępne dla niepełnosprawnych, „Gazeta Stołeczna”, 20.06.

Titkow Anna (2007), Kobiety pod presją? Proces kształtowania się podstaw nowoczesnej tożsamości, [w:] Tożsamość polskich kobiet. Ciągłość, zmiana, konteksty, Warszawa: Instytut Filozofii i Socjologii PAN.

Titkow Anna, Duch-Krzystoszek Danuta, Budrowska Bogusława (red.) (2004), Nieodpłatna praca kobiet. Mity, realia, perspektywy, Warszawa: Instytut Filozofii i Socjologii PAN.

Titkow Anna, Henryk Domański (1995) (red.), Co to znaczy być kobietą w Polsce, Warszawa: Instytut Filozofii i Socjologii PAN.

Walby Sylvia (1990), Theorizing patriarchy, Oxford, Malden: Blackwell.

Walczeńska Sławomira (1995), Matki gastronomiczne, „Pełnym Głosem”, nr 3.

Władyka Katarzyna (2008), Brak braku ojca. Samodzielne macierzyństwo a zagadnienie ojcostwa, [w:] Małgorzata Fuszara (red.), Nowi mężczyźni? Zmieniające się modele męskości we współczesnej Polsce, Warszawa: Trio.

Zawadzki Jacek (2007), Spór o płód w podróży. Feministki oburzone, „Gazeta Wyborcza”, nr 239, 12.10, oraz artykuł na portalu Feminoteka, <http://feminoteka.pl/news.php?readmore=2162>, dostęp 20.02.2011.

Rodzicielstwo wirtualne. Duchowa adopcja jako nowa forma rodzicielstwa

Klaudyna Świstow

Adamiak Elżbieta (1997), Błogosławiona między niewiastami. Maryja w feministycznej teologii Cathariny Halkes, Lublin: KUL.

Adamiak Elżbieta (1999), *Milcząca obecność. O roli kobiety w Kościele*, Warszawa: Biblioteka „Więzi”.

Augustyn Józef SJ (1998), *Co matka i ojciec dają dziecku?*, [w:] Józef Augustyn SJ (red.), *Macierzyństwo*, Kraków: WAM.

Baker Miller Jean (1986), *Toward a new psychology of women*, Boston: Beacon Press.

Biernat Tomasz, Sobierajski Paweł (2007), *Młodzież wobec małżeństwa i rodziny. Raport z badań*, Toruń: Uniwersytet Mikołaja Kopernika.

Budrowska Bogusława (2000), *Macierzyństwo jako punkt zwrotny w życiu kobiety*, Wrocław: Funna.

Drążkiewicz Jerzy (1988), *Świadectwo i pomoc: o ruchach antyaborcyjnych w Warszawie*, Warszawa: Uniwersytet Warszawski, Instytut Socjologii.

Gilligan Carol (1982), *In a different voice: psychological theory and women's development*, Cambridge: Harvard University Press.

Graff Agnieszka (2008), *Rykoszetem. Rzecz o płci, seksualności i narodzie*, Warszawa: W.A.B.

Jan Paweł II (2004), *List apostolski Mulieris Dignitatem Ojca Świętego Jana Pawła II z okazji Roku Maryjnego O godności i powołaniu kobiety*, Wrocław: Tum.

Kornas-Biela Dorota (1998), *Macierzyństwo we współczesnej cywilizacji a nauczanie Jana Pawła II*, [w:] Józef Augustyn SJ (red.), *Macierzyństwo*, Kraków: WAM.

Kościańska Agnieszka (2009), *Potęga ciszy. Konwersja a rekonstrukcja porządku płci na przykładzie nowego ruchu religijnego Brahma Kumaris*, Warszawa: Wydawnictwa Uniwersytetu Warszawskiego.
<https://doi.org/10.31338/uw.9788323512509>

Kotnis Krzysztof Józef (1996), *Niepokalone Serce Maryi. Pierwsze soboty miesiąca*, Częstochowa: Paulinianum.

Mack Phyllis (2003), *Religion, feminism, and the problem of agency: reflections on eighteen-century Quakerism*, "Signs. Journal of Women in Culture and Society", t. 29, nr 1, s. 149-177.
<https://doi.org/10.1086/375679>

Mahmood Saba (2001), *Feminist theory, embodiment, and the docile agent: some reflections on the Egyptian Islamic Revival*, "Cultural Anthropology", t. 16, nr 2, s. 202-236.
<https://doi.org/10.1525/can.2001.16.2.202>.

Marody Mira, Giza-Poleszczuk Anna (2000), *Changing images of identity in Poland: from the self-sacrificing to the self-investing woman?*, [w:] Susan Gal, Gail Kligman (red.), *Reproducing gender: politics, publics and everyday life after socialism*, Princeton: Princeton University Press.

Milcarek Paweł (1987), *O „duchową adopcję” zagrożonych*, „Rycerz Niepokalanej”, nr 1, s. 23.

Nowy etap feminizmu czy powrót do źródeł stworzenia? (1998), dyskusja, „Więź”, nr 1, s. 20–39.

Piwowarski Władysław (1996), *Socjologia religii*, Lublin: KUL.

Romaniuk Kazimierz Bp (1998), *Macierzyństwo w Biblii*, [w:] Józef Augustyn SJ (red.), *Macierzyństwo*, Kraków: WAM.

Środa Magdalena (2009), *Kobiety i władza*, Warszawa: W.A.B.

Titkow Anna (2007), Tożsamość polskich kobiet. Ciągłość, zmiana, konteksty, Warszawa: Instytut Filozofii i Socjologii PAN.

Yuval-Davis Nira (1997), Gender and nation, London: Sage Publications.

Aaaby wynająć brzuch. Antropologiczne konteksty macierzyństwa zastępczego Magdalena Radkowska-Walkowicz

Aigen Betsy P. (1996), Motivations of surrogate mothers - parenthood, altruism and self-actualization (a three year study) <http://www.surrogacy.com/psychres/article/motivat.html>, dostęp 15.04.2012.

Atwood Margaret (2008), Opowieść podręcznej, przeł. Zofia Uhrynowska-Hanasz, Kraków: Znak.

Badinter Elizabeth (1998), Historia miłości macierzyńskiej, przeł. Krzysztof Choiński, Warszawa: Volumen: Liga Republikańska.

Biblia Tysiąclecia (1980), Poznań, Warszawa: Pallotinum.

Bosek Leszek (2008), Opinia na temat projektu ustawy o zmianie ustawy - Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (druk nr 888)..., 14 października, <http://sejmometr.pl/dokument/bLTCn> dostęp 14.04.2012.

Budrowska Bogusława (2000), Macierzyństwo jako punkt zwrotny w życiu kobiety, Wrocław: Funna.

Carsten Janet (2000), Introduction: cultures of relatedness, [w:] Janet Carsten (red.), Cultures of relatedness: new approaches to the study of kinship, Cambridge: Cambridge University Press.

Collier Jane Fishburne, Rosaldo Michelle Z., Yanagisako Sylvia (2007), Czy rodzina istnieje? Nowe ujęcia antropologiczne, przeł. Anna Ostrowska, [w:] Renata E. Hryciuk, Agnieszka Kościńska (red.), Gender. Perspektywa antropologiczna, t. 1, Organizacja społeczna, Warszawa: Wydawnictwa Uniwersytetu Warszawskiego.

Czapiński Janusz (2008), Za tę patologię odpowiedzialne jest państwo. Rozmowa z Januszem Czapińskim, psychologiem, "Polska. The Times", 26.08; <http://www.polskatimes.pl/stronaglowna/39201,legalnie-wynajmiesz-kobieta-ktora-urodzi-twoje-dziecko,id,t.html#material>, dostęp 15.01.2009.

Czerniak Stanisław (2002), Lorenz, Plessner, Habermas. Dylematy antropologiczne filozofii współczesnej, Lubicz: Wydawnictwo Rolewski.

Beauvoir Simone de (2003), Druga płeć, przeł. Gabriela Mycielska, Maria Leśniewska, Warszawa: Jacek Santorski & Co.

Daele Wolfgang van den (2004), Moralizacja ludzkiej natury i odniesienia do natury w instytucjach społecznych, przeł. Adam Węgrzecki, [w:] Stanisław Czerniak, Jarosław

Rolewski (red.), Studia z filozofii niemieckiej, t. 4, Antropologia filozoficzna, Toruń: Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Mikołaja Kopernika.

Długosz Edyta (2008), bez tytułu, "Dziennik Wschodni", 2.11; <http://www.dziennikwschodni.pl/apps/pbcs.dll/article?AID=/20081102/MAGAZYN/20015759>, dostęp 15.04.2012.

Domagalska Karolina (2009), Urodzę za 12 tysięcy dolarów, "Gazeta Wyborcza" ("Duży Format"), nr 18 (826), 15.05, s. 2-5.

Działyńska Małgorzata (1996), Problematyka prawna macierzyństwa zastępczego, [w:] Tadeusz Smyczyński (red.), Wspomagana prokreacja ludzka. Zagadnienia legislacyjne, Poznań: Nakom.

Fedorczyk Agnieszka (2003), Złota cząsteczka: DNA, "Newsweek" ("Nauka"), nr 2, s. 1.

Franklin Sarah (2002), Biologization revisited: kinship theory in the context of the new biologies, [w:] Sarah Franklin, Susan McKinnon (red.), Relative values: reconfiguring kinship studies, Durham: Duke University Press. <https://doi.org/10.1215/9780822383222>

Franklin Sarah, Strathern Marilyn (1993), Kinship and the new genetic technologies: an assessment of existing anthropological research, report compiled for the Commission of the European Communities Medical Research Division.

Goslinga-Roy Gillian M. (2000), Body boundaries, fiction of the female self: an ethnographic perspective on power, feminism, and the reproductive technologies, [w:] Paul E. Brodwin (red.), Biotechnology and culture: bodies, anxieties, ethics, Bloomington: Indiana University Press.

Grayson Deborah (2000), Mediating intimacy: black surrogate mothers and the law, [w:] Paul E. Brodwin (red.), Biotechnology and culture: bodies, anxieties, ethics, Bloomington: Indiana University Press.

Habermas Jürgen (2003), Przyszłość natury ludzkiej: czy zmierzamy do eugeniki liberalnej?, przeł. Małgorzata Łukasiewicz, Warszawa: Scholar.

Helman Alicja (1990), Ostatnie tabu, "Kino", nr 7, s. 26-27.

Hołówka Jacek (2008), Surogatki potrzebują opieki, "Polska. The Times", 26.08, <http://www.polskatimes.pl/opinie/39216,surogatki-potrzebuja-opieki,id,t.html>, dostęp 15.04.2012.

Katarzyńska Alicja, Ręczmin Marcin (2004), Małżeństwo szuka kobiety, która urodzi im dziecko, Gazeta.pl, 27.10; <http://miasta.gazeta.pl/trojmiasto/1,35636,2358417.html>, dostęp 15.04.2012.

Kirkman Maggie (2008), Being a "real" mum: motherhood through donated eggs and embryos, "Women's Studies International Forum", t. 31, nr 4, s. 241-248. <https://doi.org/10.1016/j.wsif.2008.05.006>

Kruczkowska Maria (2007), Po dziecko do Indii, "Gazeta Wyborcza", 17.03, <http://wyborcza.pl/1,86669,3989459.html>, dostęp 15.04.2012.

Laqueur Thomas W. (2000), "From generation to generation": imagining connectedness in the age of reproductive technologies, [w:] Paul E. Brodwin (red.), Biotechnology and culture: bodies, anxieties, ethics, Bloomington: Indiana University Press.

Le Breton David (2004), Genetic fundamentalism or the cult of the gene, "Body & Society", t. 10, nr 4, s. 1-20. <https://doi.org/10.1177/1357034X04047853>

Levine Joseph, Suzuki David (1996), Tajemnica życia. Czy bać się inżynierii genetycznej, przeł. Grażyna Gasparska, Barbara Skarżyńska, Warszawa: Książka i Wiedza.

Nawrot Oktawian (2000), Macierzyństwo zastępcze - aspekty moralno-prawne, "Etyka", nr 33, s. 175-194.

Olechno Piotr, Rokicińska Anna (2008), Legalnie wynajmiesz kobietę, która urodzi twoje dziecko, "Polska. The Times", 26.08, <http://www.polskatimes.pl/stronaglowna/39201,legalnie-wynajmiesz-kobietę-która-urodzi-twoje-dziecko,id,t.html>, dostęp 15.04.2012.

Pac Krzysztof, Świerczyńska Katarzyna (2009), Podejrzany biznes na matkach zastępczych, "Dziennik", nr 109 (930), s. 1.

Pepłowska Zuzanna (2006), Zastępcze macierzyństwo w prawie USA, "Prawo i Medycyna", t. 8, nr 2 (23), s. 33-47.

Platowska Katarzyna (2008), Czy wynajęcie matki zastępczej, która rodzi dziecko dla innej pary, powinno być dozwolone?, "Poradnik Domowy", 6.11, http://kobieta.gazeta.pl/poradnik-domowy/1,65372,5841283,Czy_wynajecie_matki_zastepczej_ktora_rodzi_dziecko.html, <http://www.polskatimes.pl/stronaglowna/39201,legalnie-wynajmiesz-kobietę-która-urodzi-twoje-dziecko,id,t.html>, dostęp 15.01.2009.

Postman Neil (2004), Technopol. Triumf techniki nad kulturą, Warszawa: Muza.

Ragoné Helena (1994), Surrogate motherhood: conception in the heart, Oxford: Westview Press.

Ragoné Helena (1996), Chasing the blood tie: surrogate mothers, adoptive mothers and fathers, "American Ethnologist", t. 23, nr 2, s. 352-365. <https://doi.org/10.1525/ae.1996.23.2.02a00090>

Ragoné Helena (2004), Surrogate motherhood and American kinship, [w:] Robert Parkin, Linda Stone (red.), Kinship and family: an anthropological reader, Malden, Oxford: Blackwell Publishing.

Roberts Elisabeth F. S. (1998), "Native" narratives of connectedness: surrogate motherhood and technology, [w:] Robbie Davis-Floyd, Joseph Dumit (red.), Cyborg babies: from techno-sex to techno-tots, London, New York: Routledge.

Sawicki Jana (1999), Disciplining mothers: feminism and the new reproductive technologies, [w:] Janet Price, Margrit Shildrick (red.), Feminist theory and the body: a reader, New York: Routledge.

Schneider David M. (2006), Więzy rodzinne, narodowe i religijne w kulturze amerykańskiej. Próba zdefiniowania więzi rodzinnych, przeł. Mariola Flis, [w:] Marian Kempny, Ewa Nowicka (red.), Badanie kultury. Elementy teorii antropologicznej - kontynuacje, Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN.

Shanley Mary Lyndon (1993), "Surrogate mothering" and women's freedom: a critique of contracts for human reproduction, "Signs. Journal of Women in Culture and Society", t. 18, nr 3, s. 618-639. <https://doi.org/10.1086/494822>

Shalev Carmel (1989), Birth power: the case for surrogacy, New Haven: Yale University Press.

Strathern Marilyn (1992a), After nature: English kinship in the late twentieth century, Cambridge: Cambridge University Press.

Strathern Marilyn (1992b), Reproducing the future: essays on anthropology, kinship and the new reproductive technologies, Manchester: Manchester University Press.

Strathern Marilyn (2002), Still giving nature a helping hand? Surrogacy: a debate about technology and society, "Journal of Molecular Biology", t. 319, nr 4, s. 985-993. [https://doi.org/10.1016/S0022-2836\(02\)00352-2](https://doi.org/10.1016/S0022-2836(02)00352-2)

Szczuka Kazimiera (2012), Witajcie w Gileadzie. W świat podręcznej wpadamy znienacka, Czytelnia.onet.pl, <http://czytelnia.onet.pl/0,1326660,0,0,0,artykuly.html>, dostęp 15.04.2012.

Teman Elly (2008), The social construction of surrogacy research: an anthropological critique of the psychosocial scholarship on surrogate motherhood, "Social Science and Medicine", t. 67, nr 7, s. 1104-1112. <https://doi.org/10.1016/j.socscimed.2008.05.026>

Tomlinson Tom (2008), Brzuch można wynająć (rozmowę prowadzi Monika Libicka), "Polska. The Times", 30.08, <http://www.polskatimes.pl/opinie/forumautorow/40945,brzuch-mozna-wynajac,id,t.html>, dostęp 15.04.2012.

Turney Jon (2001), Ślady Frankensteina. Nauka, genetyka i kultura masowa, przeł. Marta Wiśniewska, Warszawa: Państwowy Instytut Wydawniczy.

Vance Carole S. (2007), Konstruktywizm społeczny. Kłopoty z historią seksualności, przeł. Agnieszka Kościańska, [w:] Renata E. Hryciuk, Agnieszka Kościańska (red.), Gender. Perspektywa antropologiczna, t. 2, Kobiecość, męskość, seksualność, Warszawa: Wydawnictwa Uniwersytetu Warszawskiego.

Varaut Jean Marc (1996), Możliwe, lecz zakazane. O powinnościach prawa, przeł. Stanisław Szwański, Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN.

Wałachowska Monika (2003), Macierzyństwo zastępcze w systemie common law, "Państwo i Prawo", nr 8, s. 97-107.

Włodarczyk Justyna (2005), Skąd się wziął syndrom?, "Krytyka Polityczna", nr 7-8, s. 372-383.

Yanagisako Sylvia Junko, Fishburne Jane Collier (2007), O ujednoliconą analizę płci kulturowej i pokrewieństwa, przeł. Ewa Klekot, [w:] Renata E. Hryciuk, Agnieszka Kościańska (red.), Gender. Perspektywa antropologiczna, t. 1, Organizacja społeczna, Warszawa: Wydawnictwa Uniwersytetu Warszawskiego.

Matki gorszego Boga Barbara Banasiuk

Berman-Bieler Rosangela (1998), Being a disabled mother: parenting and family issues, „Asia & Pacific Journal on Disability”, nr 3, September, www.dinf.ne.jp/doc/english/asia/resource/z00ap/003/z00ap00304.html, dostęp 7.01.2009.

Crow Liz (2003), Invisible and centre stage: a disabled woman's perspective on maternity services, www.leeds.ac.uk/disability-studies/archiveuk/Crow/Invisible%20and%20centre%20stage.0302.pdf, dostęp 7.01.2009.

Gruber-Ejnes Pascale (2007), The disabled: capable of love like everyone else, <http://www.docstoc.com/docs/79587934/Winning-articles-special-aWard-european-Year-of-equal>, dostęp 7.01.2009.

Izdebski Zbigniew (2004), Życie rodzinne i intymne osób niepełnosprawnych, Badanie zrealizowane przez TNS OBOP, www.obop.pl/uploads/382/TNSOBOP_zycie_niepelnosprawnych.doc, 25.12.2009.

Karbowska Ewa (2008), Wszechstronnie i permanentnie podejrzana – biografia (nie zawsze auto) albo Garść tendencyjnie wybranych, choć prawdziwych epizodów, Warszawa: Ewa Karbowska.

Karta praw podstawowych Unii Europejskiej (2007), Dz.Urz. UE 2007 r. C 303/1.

Kobiety w Polsce (2007), Warszawa: Główny Urząd Statystyczny.

Kodeks rodzinny i opiekuńczy, Dz.U. 1964, Nr 9, poz. 59.

Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r., Dz.U. 1997, Nr 78, poz. 483.

Loebl Wirginia, Nowak-Lipińska Kazimiera (1997), Między zagrożeniem a wyzwaniem. Paradygmat zignorowany w wychowaniu osób niepełnosprawnych, „Edukacja i Dialog”, nr 7, s. 66

Osoby niepełnosprawne oraz ich gospodarstwa domowe 2002. Część I. Osoby niepełnosprawne (2002), Warszawa: Główny Urząd Statystyczny.

Rupar Ewelina (2005), Projekt „Dzieci spoza...” Badanie postaw wobec osób niepełnosprawnych wśród młodzieży z warszawskiej Pragi Północ, Kwiecień–listopad.

Sapała Marta (2006), Macierzyństwo pod specjalnym nadzorem, „Polityka”, nr 21, 27.05, s. 116–121.

Stanisławski Piotr (2009), Od ofiary do herosa, www.niepelnosprawni.pl/ledge/x/7828, dostęp 7.01.2009.

Sytuacja kobiet niepełnosprawnych w Unii Europejskiej, Rezolucja Parlamentu Europejskiego z 26 kwietnia 2007 r. w sprawie sytuacji kobiet niepełnosprawnych w Unii Europejskiej (2006/2277) (2008), Dz.Urz. UE 2008 r. C 74 E/743, s. 2.

Wach Małgorzata (2007), Po raz pierwszy brakuje mi rąk, „Wysokie Obcasy”, <http://kobieta.gazeta.pl/wysokie-obcasy/1,53664,4700050.html?as=3&ias=3&startsz=x>, dostęp 26.11.2009.

Matki biedne, nieszczęśliwe, złe. Luki dominującego dyskursu macierzyństwa w popularnych magazynach kobiecych Katarzyna Stańczak-Wiślicz

Abramowska Janina (2000), Gatunek i temat, [w:] Włodzimierz Bolecki, Ireneusz Opacki (red.), Genologia dzisiaj, Warszawa: Instytut Badań Literackich PAN.

Ang Ien (1996), Dallas between reality and fiction, [w:] Peter Cobley (red.), The communication theory reader, London, New York: Routledge.

Badinter Elizabeth (1998), Historia miłości macierzyńskiej, przeł. Krzysztof Choiński, Warszawa: Volumen: Liga Republikańska.

Bourdieu Pierre (2005), Dystynkcja. Społeczna krytyka władzy sądenia, przeł. Piotr Biłos, Warszawa: Wydawnictwo Naukowe Scholar.

Brettell Caroline (1997), Blurred genres and blended voices: life history, biography, autobiography, and the auto/ethnography of women's lives, [w:] Deborah Reed-Danahay (red.), Auto/ethnography: rewriting the Self and the Social, Oxford, New York: Berg.

Budrowska Bogusława (2000), Macierzyństwo jako punkt zwrotny w życiu kobiety, Wrocław: Funna.

de Certeau Michel (1990), L'Invention du quotidien, t. 1, Paris: Gallimard.

de Man Paul (1979), Autobiography as de-facement, „MLN”, t. 94, nr 5, Comparative Literature, s. 919–930. <https://doi.org/10.2307/2906560>

Foucault Michael (2002), Porządek dyskursu. Wykład inauguracyjny wygłoszony w Collège de France 2 grudnia 1970, przeł. Michał Kozłowski, Gdańsk: Słowo/Obraz Terytoria.

Hołówka Teresa (1986), *Myślenie potoczne. Heterogeniczność zdrowego rozsądku*, Warszawa: Państwowy Instytut Wydawniczy.

Kaplan E. Ann (1992), *Motherhood and representation: the mother in popular culture and melodrama*, London, New York: Routledge.

Lejeune Philippe (2001), *Wariacje na temat pewnego paktu. O autobiografii*, Kraków: Universitas.

Merton Robert King (2002), *Teoria socjologiczna i struktura społeczna*, przeł. Ewa Morawska, Jerzy Wertenstein-Żuławski, Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN.

Leszczyński Adam (2006), *Święte ciążę serialowe. Rozmowa z socjolożką Beatą Łaciak*, „Wysokie Obcasy” 11.03.

Simonds Wendy (1988), *Confessions of loss: maternal grief in „True Story”, 1920–1985*, „Gender and Society”, t. 2, nr 2, s. 149–171. <https://doi.org/10.1177/089124388002002003>

Sokół Zofia (1998), *Prasa kobieca w Polsce w latach 1945–1995*, Rzeszów: Wydawnictwo Wyższej Szkoły Pedagogicznej.

Tarkowska Elżbieta (2005), *Bieda w Polsce w świetle badań jakościowych – próba podsumowania*, [w:] Stanisława Golinowska, Elżbieta Tarkowska, Irena Topińska (red.), *Ubóstwo i wykluczenie społeczne. Badania – metody – wyniki*, Warszawa: Instytut Pracy i Spraw Socjalnych.

Wiegandt Elżbieta (1975), *Rubryki porad sercowych*, „Teksty”, nr 4, s. 108–127.

Żylicz Piotr Olaf (2001), *Narracje a moralność*, [w:] Jerzy Trzebiński (red.), *Narracja jako sposób rozumienia świata*, Gdańsk: Gdańskie Wydawnictwo Psychologiczne.

Strony internetowe

Wydawnictwo Phoenix Press Media: <http://www.phoenix.pl>.

Katalog Mediów Polskich: <http://media.onet.pl>.

The true story of Bernarr Macfadden: www.oldsold.com/articles36/write-for-money-12.shtml-25k.

Ciąża i macierzyństwo. Serialowe reprezentacje jako element społecznego dyskursu Beata Łaciak

Allen Robert C. (2001), *On reading soaps: a semiotic primer*, [w:] C. Lee Harrington, Denise D. Bielby (red.), *Popular culture: production and consumption*, Oxford: Blackwell.

Budrowska Bogusława (1997), *Macierzyństwo: instytucja totalna?*, [w:] Jolanta Brach-Czaina (red.), *Od kobiety do mężczyzny i z powrotem. Rozważania o płci w kulturze*, Białystok: Trans Humana.

Budrowska Bogusława (2000), *Macierzyństwo jako punkt zwrotny w życiu kobiety*, Wrocław: Funna.

Chłopiec czy dziewczynka? Polacy o dzieciach (2001), Warszawa: OBOP.

Feuer Jane (1998), *Badanie gatunków a telewizja*, [w:] Robert C. Allen (red.), *Teledyskursy. Telewizja w badaniach współczesnych*, przeł. Edyta Stawowczyk, Kielce: Wydawnictwo Szumacher.

Fiske John (1997), *Postmodernizm i telewizja*, [w:] Andrzej Gwóźdź (red.), *Pejzaże audiowizualne. Telewizja, wideo, komputer*, Kraków: Universitas.

Fiske John (1989), *Understanding popular culture*, Boston: Unwin Hyman.

Giddens Anthony (2004), *Socjologia*, przeł. Alina Szulżycka, Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN.

Giddens Anthony (2006), *Przemiany intymności. Seksualność, miłość i erotyzm we współczesnych społeczeństwach*, przeł. Alina Szulżycka, Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN.

Godzic Wiesław (2004), *Telewizja i jej gatunki po „Wielkim Bracie”*, Kraków: Universitas.

Graff Agnieszka (2008), *Rykoszetem. Rzecz o płci, seksualności i narodzie*, Warszawa: W.A.B.

Halawa Mateusz (2002), *Ludzie listy piszą: e-mail do „Klanu”*, „Kultura Popularna. Graffiti na ekr@nie”, nr 1, s. 31–41.

Halawa Mateusz (2005), *Opery mydlane: opowieść w 5 odcinkach*, [w:] Wiesław Godzic (red.), *30 najważniejszych programów TV w Polsce*, Warszawa: TRIO, TVN.

Kowalczyk Izabela (2003), *Matka Polka kontra Supermatka?*, „Czas Kultury”, nr 5 (113), s. 11–21.

Łaciak Beata (2005), *Obyczajowość polska doby transformacji, czyli wojna postu z karnawalem*, Warszawa: TRIO.

Łukowski Maciej (1980), *Film seryjny w programie telewizji polskiej (lata 1958–1979)*, Warszawa: Wydawnictwa Radia i Telewizji.

Matuchniak-Krasuska Anna (1991), *Kategorie i reguły polskiego dyskursu o aborcji*, [w:] Marek Czyżewski, Kinga Dunin, Andrzej Piotrowski (red.), *Cudze problemy. O ważności tego, co nieważne. Analiza dyskursu publicznego w Polsce*, Warszawa: Ośrodek Badań Społecznych.

Modelski Tania (1991), *Opera mydlana. Wszystko dla pań*, przeł. Katarzyna Ciężyńska, „Dialog”, nr 5–6, s. 140–152.

Nie ma jak rodzina (2008), Warszawa: CBOS.

Pietrow-Ennker Bianka (1992), *Tradycje szlacheckie a dążenia emancypacyjne kobiet w społeczeństwie polskim w dobie rozbiorów*, [w:] Anna Żarnowska, Andrzej Szwarc (red.), *Kobieta i edukacja na ziemiach polskich w XIX i XX w.*, t. II, cz. 1, Warszawa: Instytut Historyczny Uniwersytetu Warszawskiego.

Rocznik demograficzny (2002), Warszawa: Główny Urząd Statystyczny.

Sobczyńska Danuta (1995), *Macierzyństwo: wartości i dylematy*, [w:] Jolanta Miluska, Elżbieta Pakszys (red.), *Studia kobiece z psychologii, filozofii i historii*, Poznań: Wydawnictwo Naukowe UAM.

Szpakowska Małgorzata (2003), *Chcieć i mieć. Samowiedza obyczajowa w Polsce czasu przemian*, Warszawa: W.A.B.

Titkow Anna (2007), *Tożsamość polskich kobiet. Ciągłość, zmiana, konteksty*, Warszawa: Instytut Filozofii i Socjologii PAN.

Strony internetowe na temat seriali

<http://www.seriale.pl/>, dostęp 20.08.2009.

<http://www.tvp.pl/seriale/obyczajowe/klan>, dostęp 20.08.2009.

<http://www.plebania.pl/>, dostęp 20.08.2009.

<http://www.m-jak-milosc.pl/>, dostęp 20.08.2009.

<http://www.itvp.pl/event/mjakmilosc/>, dostęp 20.08.2009.

<http://forum.ifilm.pl/index.php?board=4.0>, dostęp 20.08.2009.

<http://www.tvp.pl/seriale/obyczajowe/zlotopolscy>, dostęp 20.08.2009.

<http://www.nadobre.pl/>, dostęp 20.08.2009.

<http://www.samozycie.polsat.pl/>, dostęp 20.08.2009.

<http://www.samo-zycie.pl/>, dostęp 20.08.2009.

<http://mojemedial.pl/seriale/polskie/serial/pierwsza-milosc,40659>, dostęp 20.08.2009.

<http://www.barwyszczescia.pl/>, dostęp 20.08.2009.

Polka, Europejka, obywatelka. Figura Matki Polki w najnowszej twórczości i działalności politycznej Manieli Gretkowskiej Agnieszka Mrozik

Burska Lidia (1996), Hotel Europa, „Res Publica Nowa”, nr 4, s. 34–39.

Czapliński Przemysław (1997), Sztuka prozatorska Manieli Gretkowskiej, „Kresy”, nr 2, s. 72–84.

Czapliński Przemysław (2004), Efekt bierności. Literatura w czasie normalnym, Kraków: Wydawnictwo Literackie.

Czapliński Przemysław (2009), Polityka literatury, czyli pokazywanie języka, [w:] Kinga Dunin i in., Polityka literatury. Przewodnik Krytyki Politycznej, Warszawa: Wydawnictwo Krytyki Politycznej.

Czapliński Przemysław, Śliwiński Piotr (1999), Kontrapunkt. Rozmowy o książkach, Poznań: Obserwator.

Flexner Eleanor, Fitzpatrick Ellen (1996), Century of struggle: the woman's rights movement in the United States, Cambridge, MA: Belknap Press of Harvard University Press.

Graff Agnieszka (2001), Świat bez kobiet. Płeć w polskim życiu publicznym, Warszawa: W.A.B.

Graff Agnieszka (2008), Rykoszetem. Rzecz o płci, seksualności i narodzie, Warszawa: W.A.B.

Gretkowska Manuela (1991), My zdies' emigranty, Kraków: Wydawnictwo X.

Gretkowska Manuela (1994), Kabaret metafizyczny, Warszawa: W.A.B.

Gretkowska Manuela (1999), Podręcznik do ludzi, Warszawa: W.A.B.

Gretkowska Manuela (1996), Polka, Warszawa: W.A.B.

Gretkowska Manuela (2004), Europejka, Warszawa: W.A.B.

Gretkowska Manuela (2006), Dość upokorzeń, „Przekrój”, nr 46, 16 listopada, s. 26–27.

Gretkowska Manuela (2008), *Obywatelka*, Warszawa: Świat Książki.

Iwasiów Inga (2002), *Rewindykacje. Kobieta czytająca dzisiaj*, Kraków: Universitas.

Iwasiów Inga (2009), *Pisarstwo kobiet w perspektywie zmian pokoleniowych i cywilizacyjnych*, [w:] Magda Karabełowa, Anna Nasiłowska (red.), *Napisać kobietę... Dyskusje bułgarsko-polskie w latach transformacji*, Sofia: Ośrodek Wydawniczy „Bojan Penew”.

Janion Maria (1996), *Kobiety i duch inności*, Warszawa: Sic!

Janion Maria (2006), *Niesamowita Słowiańszczyzna. Fantazmaty literatury*, Kraków: Wydawnictwo Literackie.

Miszczak Magdalena (1998), *Manueli Gretkowskiej zabawy (z) kiczem*, „Teksty Drugie”, nr 6, s. 135–153.

Mizerka Anna (2006), *O publicznym wizerunku Manueli Gretkowskiej i estetyce kampu*, „Podteksty”, nr 1, <http://www.podteksty.eu/index.php?action=dynamic&nr=4&dzia=4&id=109> dostęp 3.05.2009.

Mrozik Agnieszka (2007), *Grzeczne dziewczynki mówią „dość”*, „Zadra”, nr 1–2, s. 25–29.

Mrozik Agnieszka (2009), *W babskim kręgu fajnie jest... O „mazurskiej trylogii” Małgorzaty Kalicińskiej*, „Bez Dogmatu”, nr 79, zima, s. 24–26.

Ostałowska Lidia (2009), *Nie jesteśmy dziewicami. Wywiad ze zwyciężczynią – Polką roku 2008, Anną Kornacką, szefową Partii Kobiet*, „Wysokie Obcasy”, 8 marca, s. 10–17.

Pollitt Katha (1995), *Reasonable creatures: essays on women and feminism*, New York: Vintage Books.

Rembowska-Płuciennik Magdalena (2009), „Polka” – „Europejka” – Polki Anno Domini 2006. *Strategie identyfikacyjne Manueli Gretkowskiej a świadomość feministyczna w Polsce*, [w:] Magda Karabełowa, Anna Nasiłowska (red.), *Napisać kobietę... Dyskusje bułgarsko-polskie w latach transformacji*, Sofia: Ośrodek Wydawniczy „Bojan Penew”.

Szczuka Kazimiera (2008), *Rewolucja jest kobietą*, „Polityka”, 8.12, s. 54–57.

Walker Rebecca (1992), *Becoming the Third Wave*, „Ms.”, January/February, s. 39–41.

Žižek Slavoj (red.) (2007), *Rewolucja u bram. W. I. Lenin. Pisma wybrane z 1917 roku*, przeł. Julian Kutyła, Kraków: Ha!art.